

Implementipe e bajakengo vash promovipe e butyaripasko e jenengo kotar o komunitetya Roma, Ashkalie thay Egipqanya ko bersh 2019:

Evaulipasko Raporti e Sektorialune Strategiako e
Ministriako vash Buti thay Socialuno Shukaripe 2018
–2022

Artane Rizvanolli
|YANUARI 2020

Implementipe e bajakengo vash promovipe e butyaripasko e jenengo kotar o komunitetya Roma, Ashkalie thay Egipqanya ko bersh 2019: Evaulipasko Raporti e Sektorialune Strategiako e Ministriako vash Buti thay Socialuno Shukaripe 2018 –2022

Artane Rizvanolli*

Yanuari 2020

Akava raporti hramisalo kotar o phikodeipe e proyektesko “Kosovaki Iniciativa vash INtegripe KOSINT 2020” finansimo kotar Fondacia vash Puterdo Amalipe, implementimo kotar Kosovako Edukipasko Centro (KOSINT) pe partneriteti e Balkan Sunflowers (BSFK), Syri i Vizionit (SiV) thay Roma and Ashkalia Documentation Center (RADC). Akale publikaciako andripe, pen i yekh drom nashti lelola sar reflektipe e pratsavengo e Fondaciako vash Puterdo Amalipe.

KOSINT nays kerla e reprezenten kotar e Ministria vash Buti thay Socialuno Shukaripe, Kosovaka Republikaka Agencia vash Buti, Ofisi vash Shukar Raibe (Sherune Ministresko Ofisi), thay civilune amalipaske organizacien, vash o informacie thay olengo kontributi ko akava raporti.

Andripe

1. Introdukcia	4
2. Konteksti	6
3. Realizipe e bajakengo thay aktivitetengo	10
3.1 Bajako 1: Rodlaripe, definipe e polyune sensitivune indikatorengo thay raportipe vash butyake tregoski situacia	10
3.1.1 Aktiviteti 3.1: Definipe e polyenge sensitivune indikatorengo e butyaripasko thay butyake karakteristikengo vash duy komunitetya kotar o informacie e Anketako vash Butyaki Forca	11
3.1.2 Aktiviteti 3.2: Regularuno raportipe e informaciengo vash benefiti e akale komunitetengo kotar o servisya thay dende bajakya kotar APRK.....	12
3.2 Bajako 2: Laqharipe e reprezentipasko e komunitetengo roma thay ashkalie pe butyaripe ko publikune institucie thay publikune kompanie.....	13
3.2.1 Aktiviteti 2.1: Monitoripe e situaciako e butyaripasko ano publikune institucie ko komune e maybare kotorleipea e akale komunitetengo.....	14
3.2.2 Aktiviteti 2.2: Monitoripe e butyaripaska situaciako ko publikune insitucie ko centraluno niveli.....	14
3.2.3 Aktiviteti 2.3: Informipe thay avokipe, baziripea pe rodlaripaske rezultatya.....	15
3.2.4 Aktiviteti 2.4: Butyaripe e butiyaripaske godideyutnengo kotar akala komunitetya ko komune kote bare gendoa jivdinena o jene e akale komunitetengo	16
3.2.5 Aktiviteti 2.5: Treningo vash angazhime butikeripaske godideyutne	17
3.3 Bajako 3: Rodlaripe thay implementacia e bajakengo e afirmativune akcieko vash butyaripe e komunitetengo roma thay ashkalie	17
3.3.1 Aktiviteti 3.1: Rodlaripe e afirmativune aksienge bajakengo kola funksioninde ko yaver thana	18
3.3.2 Aktiviteti 3.2: Implementacia e kuotengo ano MATP (dikhlaripea profesionalune treningya)	18
3.4 Bajako 4: Evaluipe e mangipyengo thay efektiviteti e butyaripaske servisengo thay MATP	20
3.4.1 Aktiviteti 4.1: Hramipe e mangipyenga analizako thay efektiviteti e servisengo /MATP vash akala duy komunitetya.....	20
3.5 Bajako 5: Dizayni/ modifikipe e butyaripaske servisengo thay aktivune butyake bajakengo pe pashipe e mangipyenca e komunitetengo roma thay ashkalie	23
3.5.1 Aktiviteti 5.1: Dizajni e MATP engo/butyaripaske servisengo baziripea pe rodlaripe.....	23
3.5.2 Aktiviteti 5.2: Deipe e MATP-engu thay grantengo vash biznesesko shrdipe	24

3.6 Bajako 6: Organizaibe e informipaske kampanyengo vash butyaripaske servisya thay akivune butyake bajakya	25
3.6.1 Aktiviteti 6.1: Organizipe e informipaska kampanyako e jenenca e komunitetengo roma thay ashkalie	25
3.7 Bajako 7: Promovipe e sukseseske surengo ko butyako trego e jenengo e komunitetengo roma thay ashkalie	26
3.7.1 Aktiviteti 7.1: Emitipe e promovipaske videongo	26
3.7.2 Aktiviteti 7.2: Kedipya e dizunenca	27
4. Indikatorya vash kalkulipe kobar resili e obyektiva	28
4.1 Indikatori 1: Norma e butyaripaski	28
4.2 Indikatori 2: Norma e juvlenge butyaripasko	29
4.3 Indikatori 3: Inkluzia koMATP	30
4.4 Indikatori 4: Juvlengi inkluzia koMATP	31
4.5 Indikatori 5: Inkluzia pe butyaripe ko publikuno sektori	32
5. Konkluzie thay rekomandipya	38

1. Introdokcia

O resipe e akale raportesko si evaluipe e nivelesko e rezultatenge bayripasko thay implementacia e aktivitetengo thay dikhlarde bajakengo ani Sektorialuni Strategia e Ministriako vash Buti thay Socialuno Shukaripe 2018 –2022, phanglo e promovipea e butyaripasko e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya ani Kosova ko bersh 2019. O raporti sile res te kerel yekh lugyaripe e monitoripasko e akale Strategiako koya realizisali ko nakhlo bersh. Akalea, phiravla o formati thay metodologia e monitiripaske raportipasko realizimo ko bersh 2018 numay ini kerla barvalo o monitoripe, buhlaripea o resursya e informaciengo kola ko akava bersh andrinena vi interviste e Butyaripaske Sevalutnenca ano komune kote si baro kotorleipe e akale komunitetengo, sar vi yekh anketa e akale komunitetenge jenenca.

Vash akale raportesko resipe, analizisale strategikune dokumentya, analize, bershune raportya thay relevantune institucienge informacie vash o palune bersha, e special fokusea ko bersh 2019, sar vi kedisale primarune informacie sar pe avipe.

1. Realizisale **kvash strukturime interviste** e reprezentenca e relevantune instituciengo:
 - ✓ Departamenti vash Buti thay Butyaripe, Ministria e Butyaki thay Socialune Shukaripaski
 - ✓ Kosovaka Republikaki Butyaripaski Agencia, sar vi o unie ko komunaluno niveli e akala agenciako:
 - Butyaripasko Ofisi ano Ferizaj
 - Butyaripasko Ofisi ani Fushë Kosova
 - Butyaripasko ofisi ani Jakova
 - Butyaripasko ofisi ani Mitrovica
 - Butyaripasko Ofisi ano Pekya
 - ✓ Ofisi vash Shukar Raibe, Sheruneministresko Ofisi ko Kosovako Raibe
2. Janipea kay yekh kotor e bajakengo thay aktivitetengo ani Sektorialuni Strategia e MBSSH dikhlardile te realizinyon pe ledeipe e civilune amalipaske organizaciencia ose kotar korkore akala organizacie, thay e resipea e leipasko e pherune informaciengo kotar o tereni, vash akale raportesko resipe organizisali ini yekh **grupyuni intervista kvash strukturimi e reprezentenca e projektengo ose Bi Raipkane Organizaciengo (BRO) kola lenape e puqipyenca e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya** ani Kosova:
 - ✓ Balkan Sunflowers
 - ✓ Bashkimi Rinor e Ardhmja e Ndritur (BRAN)
 - ✓ Nevo Koncepti

- ✓ Përparimi Rinor i Ashkalive të Mitrovicës (PRAM)
 - ✓ Rrjeti i Organizatave të Grave Rome, Ashkalike dhe Egjiptiane (RROGRAE)
 - ✓ Syri i Vizionit
 - ✓ Qendra Kosovare për Arsim (KOSINT)
 - ✓ Roma and Ashkalia Documentation Center (RADC)
 - ✓ Roma Versitas Kosovo
 - ✓ Voice of Roma, Ashkali and Egyptians (VoRAE)
3. Leipea pe dikhipe kay yekh kotor e bajakengo thay aktivitetengo Strategiako silen vash resipe o niveli e informipasko e jenengo e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya thay bayripe e olenge benefitipaske nivelesko vash butyaripe thay kotorleipe ko aktivune bajakaya e butyake tregosko, vash raportesko resipe realizisali yekh **anketa139jenenca e romane, ashkalyune thay egipqanyune komunitetengo pe butyake bershako** panj komune e maybare koncentripea e akale komunitetengo: Ferizay, Fushë Kosovë, Mitrovicë, Pekiathay Jakova.

Baziripea pe upre resursya, o raporti andrinla so resilo ko bersh 2019ano umal e promovipasko e butyaripasko vash komunitetya roma, ashkalie thay egipqanya ani Kosova, e ulvde fokusea pe aktiviteteya, bajakya thay dikhlarde rezultatya e Sektorialuna Strategia e Ministriako vash Butyaripe thay Socialuno Shukaripe 2018 – 2022, koya pea kava umal referingyola Strategiake vash Inkluzia e komunitetengo Roma thay Ashkalie ko Kosovako Amalipe 2017 – 2021.

O raporti si organizimo sar pe avipe. Sekcia 2 sikavla o konteksti e akala analizako thay reziminla o relevantune strategikune dokumentya ko akava umal. Sekcia 3sikavla o bajakya, aktivitetya thay dikhlarde rezultatya e Sektorialuna Strategia e Ministriako vash Buti thay Socialuno Shukaripe 2018 – 2022 (thay Strategia vash Inkluzia e Komunitetengo Roma, Ashkalie ko Kosovako Amalipe 2017 – 2021) ko niveli e olenge pheripasko ko bersh 2018. Sekcia 4reziminla o arakhipya, thay dela disave rekomandipya vash akale umalesko implementipe e strategiako ko avutne bersha.

2. Konteksti

Ini soske o ofisialune detalya vash butyake tregoske indikatorya na si ulavde ko komunitetengo niveli ani Kosova, o ververutne analize sikavna kay e situacia ano butyaripe e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya si but phari, sar ini reziminyola ani Strategia vash Inkluzia e komunitetengo Roma thay Ashkalie ko Kosovako Amalipe 2017 – 2021. Akala komunitetya silen maybari bibutyaripaski norma thay may teluni norma e butyaripaski pe komparacia e mashurantune albanyenca sar vi yaver minoritarune komunitetenga ani Kosova. Misal, o Raporti e Manushikane Evolviripasko 2010 evaluinla kay o bibutyaripasko niveli ko akala komunitetya ko bersh 2009 sine pashe 58 pe shel, pe komparacia e populaciake mashkarutne gendoa kotar 45 pe shel¹. Ji kay, disave bersha may dosna evaluinyola kaya no komune Obiliq thay Fushë Kosova butyaripaski skala vash o roma, ashkalie thay egipqanya sine numay 7 pe shel, pe komparacia e 40 pe shel e albanyenca thay 21 pe shel e srbyenca². Vash maybut, butyake than ape kola si angazhime akala komunitetya si buderipea harne vahtune thay dikhlarna fizikuni buti kola na rodna baro janipe thay na pokingyona shukar³, ji kay akala komunitetya si taloreprezentime vi ko butyaripe ko publikune institucie thay ko publikune kompanie⁴, ini soske ekzistinla yekh legaluno rami koya sigurinla olengi inkluzia ko publikuno sektori.

Theripea pe dikhipa akaya situacia, o butyaripe si yekh e identifikime umalendar e ulavde mahatnipestar vash o integripe e akale komunitetengo (som e skolupea, kherenge puqipea, socialune shukaripe thay sastipea) ani Strategia vash Inkluzia e komunitetengo roma thay ashkalie ko Kosovako Amalipe 2017 – 2021 aprovimi kotar Kosovako Raipe ko aprili e bershesko 2017. Musay te leparyol kay akaya Strategia pe shrd dedikisali vash o komunitetya roma, ashkalie thay egipqanya, numay o Kosovako Raipe cidingya e egipqanyune komunitete kotar o dikhlarde bajakya ani Strategia ani finaluni faza e olake aprovipasko, palo so hramisalo o finaluno drafti e akale strategikune dokumentesko pe yekh sahastardo procesi pe kova ledeinde o Ofisi vash Shukar Raipe (OSHR)ano kuadri e Sheruneministreske Ofisesko ko Kosovako Raipe, adekvatune ministrie thay bdueri civilune amalipaske organizacie ani Kosova kola lenape akale komunitetenge puqipyenca.

¹Yekhune Naciengo Programi vash Evolviripe (UNDP), Raporti e Manushikane Evolviripasko 2010.

²Yekhune Naciengo Programi vash Evolviripe (UNDP), Community Vulnerability Assessment Report, 2013.

³ Kosovaki Fondacia vash Puterdo Amalipe (KFOS), Situacia e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya ani Kosova, 2010, thay Lumiaki Butyaki Organizacia (ILO), ternengi Tranzicia pe Shukar Buti: Mothavipya kotar e Kosova, Dokumenti e Butyaripaske Politikengo e ILO 2007/4.

⁴ Sh.Berisha për Institutin Demokratik i Kosovës (KDI), Parlamentaruni Rodlaripe: Reprerentipe e namashurantune komunitetengo ko civiluno servisi, 2016, thay Sheruneministresko Ofisi /Ofisi vash Komunitetenge Puqipyja, Evalupe e Butyaripasko e Jenengo e namashurantune komunitetengo ko Civiluno Servisi thay Publikune Kompanie ani Kosova, 2013.

Dh. Prokshi vash Kosovako Edukipasko Centro (KOSINT), Respektipe e kuotako vash butyaripe e jenengo e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya ko publikune institucie, 2019

Inisoske e aprovimi Strategia kotar Kosovako Raipe pe finaluni verzia referingyola numay romane thay ashkalyune komuniteteske, sitov inkuraipasko kay ini palo akava fakti o kosovake institucie lugyarde te keren buti, vash o sah trin komuniteteya bizo ulavipe leipea pe dikhipa kay bi lelo pe dikhipa o eventualune ulavipya mashkar lende, o soltrin komuniteteya arakhlona som pharipyeca ko butyaripasko umal. Akale komuniteteski inkluzia ko regularune aktiviteteya (sar forumya, som kedipya, thay yaver) sar vi specifikune aktiviteteya vash te sigunringyol olengo integripe lugyargya ko sa vahti, sar konfirmongyola kotar OSHR. Som, Ministria vash Buti thay Socialuno Shukaripe (MBSSH)ani Sektorialuni Strategia 2018 – 2022, sar vi Butyaripaski Politika vash Butyaripaski Agencia e Kosovaka Republikaki 2019 – 2021 referingyola trin komunitetenge ko obyektive thay dikhlarde aktiviteteya vash butyaripasko promovipe ani Kosova.

Ko butyaripasko umal Sektorialuni Strategia e MBSSH 2018 – 2022definila e strategikuni eobyektiva 1, thay panj yaver specifkune obyektive kola detayinena maybut akava obyektivi, yekh olendar si laqharipe e butyaripaske nivelesko e jenengo kotar o komuniteteya roma, ashkalie thay egipqanya (dikh Kutia 2.1).

Strategikuni Obyektiva 1: Telaripe e inaktivitetesko, bayaripe e butyaripasko, evolviripe e janipyengo pe pashipe e butyake tregoske mangipyenca thay mayshukar administripe e butyake tregosko.

Specifikuni Obyektiva 1.1: Zoralipe e kapacitetengo e publikune servisengo e butyaripasko

Specifikuni Obyektiva 1.2: Buhlaripe e butyaripaske servisengo thay MATP-engu, sar vi bayripe e efencako thay olenge kualitetesko

Specifikuni Obyektiva 1.3: Deipe e kualitativune servisengo e profesionalune sikavipasko pe pashipe e butyake tregoske mangipyenca

Specifikuni Obyektiva 1.4: Bayripe e ternenge butyaripasko

Specifikuni Obyektiva 1.5: Laqharipe e butyaripaske nivelesko e jenengo e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya (aktiviteteya planirime ani Strategia vash Inkluzia e Komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya * ko Kosovako Amalipe 2017-2021)

*Musay te jangyol kay e Sektorialuni Strategia e MBSSHko vahti e olake hramipasko referingyola pe dokumenti e Strategiako vash Inkluzia e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya anglo te cidinyol o egipqanyuno komuniteti kotar finaluno dokumenti

Kutia 2.1: Obyektive e Sektorialune Strategiako e MBSSH 2018 – 2022

Resursi: Sektorialuni Strategia e MBSSH 2018 – 2022

Vash Specifikuni Obyektiva 1.5 koya referingyola butyaripaske niveleske e jenengo e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya, Sektorialuni Strategia e MBSSH 2018 – 2022 na dikhlarla pherune speticikune aktivitetiya, numay referingyola Strategiake vash Inkluzia e Komunitetengo roma thay ashkalie ko Kosovako Amalipe 2017 – 2021. Leipea pe dikhipa o realune shaipeya e politikanengo vash te influinen ko butyaripasko niveli e akale komunitetengo ko kondicie e yeka tregoska ekonomiako, sar vi legaluno rami pe zori, akaya paluni dikhlarla bajakya thay aktivitetiya kola ko thule lenya shay te reziminyon sar may tele:

- ✓ Inkuraipe e implemenmtipasko e legalune ramesko kova regulinla o reprezentipe pe butyaripe e jenengo e na mashurantune komunitetengo ko civiluno servisi pe favori e butyaripasko e akale komunitetengo.
- ✓ Inkuraipe e butyaripasko e akale komunitetengo ko publikuno thay privatuno sektori prekal o aktivune butyake tregoske mase realizime ktoar Kosovaka Republikaki Butyaripaski Agencia (APRK)⁵, dikhlaripea o bajakya kola inkurainena e butyake deyutne te qhivel pe buti jene e akale komunitetestar (misasubvioncipe e pokipyengo) thay odl,a kola bayarna o janipyra e butyake rodlarnengo e akale komunitetendar vash te gatisargyon vash butyake thana kola sip e pashipe e butyake tregoa (misalprofesionaluno sikavipe). Pe kuadri e akale aktivitetengo dikhlargyola vi o informipe e akale komunitetengo vash o shaipeya kolen o APRK ofertinla vash o bibutyake manusha, sar anglo kondicia so shay kerla shayutno o laqharipe e aksesisko ko servisya thay o mase pe dispozicia.

Yekh realuzni sfida vash realizipe e dikhlarde aktivitetengo kerla o fakti vash e Strategia vash Inkluzia e Komunitetengo Roma thay Ashalie ko Kosovako Amalipe 2017 – 2021, kolake referingyola e Sektorialuni Strategia MBSSH 2018 – 2022, Kosovako Raibe na sile specifikuni bujeteski lenya. Pe olako than, dikhlaryola kay o ministrie thay o raipyra te implementinen Strategiake aktivitetiya ano kuadri e olenge ekzistime bujetengo (pe phikodeipe e donatorengo thay BRO-engu ko disave sure). Sar akalako rezultati si pharipe pe implementipe e disave aktivitetengo, numay si ini shayutno te monitoringyol o realizipe e harjime bujetesko vash o aktivitetiya kola realizisale sar o sebepi e na theripasko e ulavde bujeteske informaciengo.

⁵ Musay te lepargyol kay e Strategia vash e Inkluzia e Komunitetengo Roma thay Ashkalie ko Kosovako Amalipe 2017 – 2021 referingyola akalenge sar “realizime bajakya kotar MBSSH”, janipea kay akaya sine praktika sar kotar o temelipe thay funksionipe e APRK koya akana si godorni vash implementipe e aktivune bajakengo e butyake tregosko, ji kay e MBSSH sila e rola e politikake keripasko aon umal e butyaripaske promovipasko.

E sekcia pe avipe dela yekh maydetayimo tasviri vash o bajakya thay aktivitetiya kola dikhlardile ko akala strategikune dokumentya, sar vi o niveli e olenge implementipasko thay o anglipe pe resipe e dikhlarde rezultatengo (odote kote o informacie kerna shayutno) ko bersha 2017 – 2019.

Janipea kay vash e Strategia vash Inkluzia e Komunitetngo Roma thay Ashkalie ko Ksovako Amalipe 2017 – 2021, kolake aktivitetiya transferisale ani Sektorialuni Strategia e MBSSH 2018 – 2022, ekzistinla yekh Rami vash evaluacia phikodendo kotar o proyekti finansimo kotar Evropaki Unia “Kosovaki Rafin vash Skolupe thay Butyaripe – KEEN”⁶, thay akava rami lelilo pe dikhipi ko vahti e realizipasko e akale evaluipasko. Pe ayni vaht, musay te lepargyol kay ini pe fakti kay e Strategia vash Inkluzia e Komunitetngo Roma thay Ashkalie ko Kosovako Amalipe 2017 – 2021 referingyola numay komunitetenge roma thay ashkalie, ko akava evaluipe ka raportingyon statistike thay aktivitetiya vash trin komunitetia (roma, ashkalie thay egipqanya) vash duy sebebpya: (i) vash te reflektinen pe may pheruno drom o institucionalune aktivitetiya, kola, sar so lepardilo may upre, luyarena te angazhingyon vash o laqharipe e poziciako e trin komunitetengo thay, (ii) vash o praktikune thay tehnikune sebebpya kay ko vahti e hramipasko e Strategiako o statitike vash o bazikuno bersh (misal akale komunitetengo kotorleipe ko aktivune butyake tregoske bajakya) kalkulisale theripea pe dikhipi trin komuniteten, odoleske sakova metodologikuno yaveripe ani akaya faza shay kerla bi halovipasko e komparacia mashkar o aktualune thay bazikune shifrengo.

Pe agor, musay te lepragyol kaya kava monitoripasko raporti sile disave quqipya pe monitoripe eindikatorengo vash te merinel o resipe e obyektivesko.

⁶ Kosovaki Rafin vash Skolupe thay Butyaripe (KEEN), Strategia vash Inkluzia e Komunitetngo Roma thay Ashkalie ko Kosovako Amalipe 2017 – 2021: Raportipasko rami, 2017.

3. Realizipe e bajakengo thay aktivitetengo

E Strategia dikhlarla 7 bajakya, olenge adekvatune aktivitetenca, vash o resipe e laqharipasko e ekonomikuna situaciako e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya prekal o laqharipe e butyaripasko e akale komunitetengo. O talosekie pe avipe sikavna olengo andripe sar si dikhlarde e Strategia thay e nivelea e realizipasko e sakole aktivitetesko ko bersh 2019 thay, odote kote si relevantuno, vi ko avutne bersha.

3.1 Bajako 1: Rodlaripe, definipe e polyune sensitivune indikatorengo thay raportipe vash butyake tregoski situacia

Angluno dikhlarde bajako ani Strategia ko umal e butyaripasko si “rodlaripe, definipe e polyune sensitivune indikatorengo thay raportipe vash butyake tregoski situacia e jenengo e komunitetengo roma thay ashkalie thay vash olengo benefiniti kota ro servisya/bajakyaofertime kotar e MBSSH⁷”. Akava bajako dikhlargyola te lugyarel ko periodi e Strategiake vahtesko: 2017-2019.

Ano kuadrie akale bajakesko anglodikhargyola o analizipe e shaipyengo vash vastipe e ekzsitime informaciengo, e ulavde fokusea ko periodikune resursya e informaciengo sar si Anketa vash Butyaki Forca (AFP) thay o Sistemi e Informaciengo e Butyake Tregosko (SIMP) e APRK, so shay kernay shayutno monitoripe e situaciako e butyake tregosko e akale komunitetengo. O iformaciye kolen musay te andrinen si: niveli/skala e butyaripaski e akale komunitetengi pe generali thay sar sip e sektorya /karakteristike e butyako (regularuno ose harne vahtuno butyaripe, formaluni ose na formaluni buti, ekonomikuno aktiviteti, publikuno/privatuno sektori); thay yaver bazikune indikatorya e butyake tregosko (bibutyaripaski skala, kotorleipaski skala ko butyako trego).

Palo sah, o realizipe e akale bajakesko nashti therlay direktuno impakti e butyake bayripasko e akale komunitetengo, akava shay kerla shayutno: monitoripe e situaciako; transparenca vash o niveli e institucionalune phikodeipasko vash promovipe e butyaripasko prekal e mandatimi institucia vash akava resipe kotar Kosovako Raibe, APRK; avokipe vash maykugo laqharipe e situaciako.

⁷ Musay te jangyol kay ko nevo institucionaluno konteksti, akava bajako referingyola ofertime bajakenge kotar APRK.

3.1.1 Aktiviteti 3.1: Definipe e polyenge sensitivune indikatorengo e butyaripasko thay butyake karakteristikengo vash duy komunitetya kotar o informacie e Anketako vash Butyaki Forca

Ko rodlaripasko vahti na arakhlili varesavi statistika ose raporti kova sikavla kaya kava aktiviteti realizisalo. Pe ayni vaht, baziripea pe interviste e institucienca thay BRO-encakola lenape e

Ayeka sar ko may angle bersha e monitoripasko e akala strategiako, ni ko bersh 2019 na kalkulisale o polyune sensitivune indikatorya phanglo e butyaripea e komunitetengo Roma, Ashkalie thay Egipqanya baziripea pe ofisialune thay regularune resursya e informaciengo sar si Anketa vash Butyaki Forca. Akale dromea, aqhola status-quo e bi shaipasko vash te monitoringyol o shaibe e butyaripasko e akale komunitetengo, so shay kerla shayutn vi mayzoralo avokipe pe rezultatengi baza.

puqipyenca e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanyana identifikisalo varesavo konkretuno bajako vash te realizingyol akava aktiviteti. Ko bersh 2018 publikisale disave raportya kotar

Yaver kotar o duy nakhle bersha (2017 dhe 2018), ko bersh 2019 kotar o proekti KOSINT realizisalo o rodlaripe vash o butyaripe e jenengo e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanyako publikuno sektori. Ko lokaluno niveli, o raporti astarla o periodi 2016-2018 ano komune: Fush Kosova, Ferizay, Jakovë thay Mitrovica. Raportesko publikipe sikavla anglipe, inisoske oleske rezultatya na si direktune pe butyaripe.

mashkarthemutne thay lokalune organizacie phanglo e butyaripea e jenengo kotar akala komunitetya, ini soske akala analize na dena sine informacie ko thnesko niveli thay standardune statistike vash butyako trego sar si butyaripaski skala, bibutyaripaski skala, thy.⁸Ji kay ko bersh 2019 na sine ni ayeka raportya.

⁸ A. Rizvanolli vash KOSINT, Implementacia e bajakengo vash promovipe e jenengo e komunitetengo Roma, Ashkalie thay Egipqanya ko bersh 2018: Evaluipasko raporti e Sektorialune Strategiako e MInistriako vash Buti thay Socialuno Shukaripe 2018 –2022, 2019.

3.1.2 Aktiviteti 3.2: Regularuno raportipe e informaciengo vash benefiti e akale komunitetengo kotar o servisya thay dende bajakya kotar APRK

PE ayni vaht ano kuadrie bajakesko1anglodikhlargyola kay o regularune statistike kola kedingyona prekal SIMP e APRK-esko, sar vi o gendo thay procenti e registrime manushengo kola rodona buti, e manushengo kola rodona buti vash kolenge manshkar khuvdilo vash butyaripe, kotorleyutnenge ko profesionalune treningya thay yaver aktivune bajakya e butyake tregosko,te raportingyon ulavipea vash sakova komuntieti.Akava aktiviteti realizisalo angluni ver ko bersh 2018 thay akaya praktika lugyargya vi ko bersh 2019sar sikavgyola kotar bershuno raporti Buti thay butyaripe e APRK-esko vash o bersh 2018⁹kova raportinla sah o statistike kotar SIMP vash trin komunitetya yekh-po-yekh¹⁰.

Sark o duy mayangle bersha (2017 dhe 2018), ko bersh 2019 APRK raportingya ko olako berhsuno raporti “BUti thay Butyaripe” o polyunue sensiivune indikatorya vash komunitetya roma, ashkalie thay egipqanya yekh-po yekh. Sar si pe akaya klasifikacia raportisale savore indikatorya kolen raportinla o APRK, dikhlaripea o gendo thay procenti e registrime manushengo kola rodona buti, manusha kola rodona buti vash kolenge mashkarkhuvdilo pe butyaripe, kotorleyutnenge ko profesionalune treningya thay yaver aktivune bajakya e butyake tregosko, thy.Ini soske akava rezultati na sile dirketuno influence pe butyaripe, akava sikavla yekh baro anglipe soske akana shay monitoringyola institucionoun phikodeipe vash prmomovipe e butyaripakso e jenengo e akale komunitetengodende kotar APRK sar mandatimi institucia vash akava puqipe shey kova kerla shayutno mayzoralo janglaripe thay avokipe.

⁹Kosovaka Republikaki Agencia vash Butyaripe (APRK), Buti thay butyaripe: Bershuno raporti 2018.

¹⁰ Bershuno raporti vash o bersha 2017 thay 2018 na si publikuno, numay ov sigurusalo kotar APRK vash o resipya e akale rodlaripasko.

3.2 Bajako 2: Laqharipe e reprezentipasko e komunitetengo roma thay ashkalie pe butyaripe ko publikune institucie thay publikune kompanie

Sar e bershestar 2010, Kresi 03/L-149 Vash Civiluno Servisi e Kosovaka republikako defininla o reprezentipe ko civiluno servisi vash na mashurantune komunitetya prekal e minimaluni kuota kotar 10 pe shel ko centraluno niveli thay proporcionaluno reprezentipe vash demografikuno keripe ko komunaluno niveli. Akava bajako anglodikhlarla o angazhipe e godideyutnengo vash butyaripe kotar o jene e akale komunitetengo thay monitoripe thay regularuno raportipe vash e implementacia e ekzistune legalune ramesko, e ulavde fokusea pe reprezentipe, pe pashipe e populaciake keripea ko komunako niveli numay vi pe odova centraluno, ini soske na si specifkune kuote vash komunitetya yekh-po-yekh. Ko suro e pale aqhipasko e implementaciako e legalune ramesko, musay te rodlargyon o sebebpya thay musay telelen bajakya baziripea pe mangipe. Leipea pe dkhipe e natura e akale monitoripaske aktivitetengi, anglodikhlardilo kay akala aktivitetuya te kergyon kotar BRO, pe donatorengo phikodeipe. Desar akalestar, dikhlargyolay kay APRK te qhivel pe buti butyaripaske godideyutnen.

Inisoske o realizipe e akale bajakesko nashti therlay dikrektuno impakti ano aspekti e bayripasko e butyaripasko e akale komunitetengo, akava shay kerla shayutno mahatno anglipe keripea sheyutno: informipe, janglaripe, thay vokipe vash butyaripe ko ublikuno sektori, so si o umal kote o institucie shay te theren direktuni influenca thay relativitetea siguno pe butyaripe e yekhe gendosko e jenengo e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya, sar vi mayshukar akcesi thay zorakerdo pakyavipe e akale komunitetengo ko APRK.

3.2.1 Aktiviteti 2.1: Monitoripe e situaciako e butyaripasko ano publikune institucie ko komune e maybare kotorleipea e akale komunitetengo

Ko anglune duy bersha e Strategiako na sine neve rodlaripya vash akava puqipe sar olake aprovipestar (paluni sine KDI-eski analiza e bersheshki 2016¹¹) ose aktivitetya (meza, thy.) kola silen res janglaripe e instituciengo thay publikako thay avokipe vash maybari inkluzia e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya pe butyaripe ko publikuno sektori ko komunaluno niveli.

Ko bersh 2019 kerdilo yekh dikhlo anglipe ko akava aktiviteti pe publikipe e raportesko implementimo kotar KOSINT kova prezentingya o informacie kotar e situacia e butyaripaski e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya ko publikuno sektori ko lokaluno niveli, so astarla e publikuna administracia, sastipasko sektori thay skoluipasko sektori. O raporti uqharla o butyaripe ko bersha 2016-2018 ano komune: Fushë Kosova, Ferizayi, Jakovathay Mitrovica. Akale raporteske informacie phanglo akale aktivitetea sikavgyona ani sekcia 4koya diskutinla o resipe e rezultatengo dikhlarde e Strategia.

3.2.2 Aktiviteti 2.2: Monitoripe e butyaripaska situaciako ko publikune insitucie ko centraluno niveli

Som e Aktivitetea 2.1, thay Aktivitetea 2.2 dikhlarla monitoripe e butyaripska situaciako ko publikune institucie, nuay ko centraluno niveli. ni vash akava puqipe na sine neve rodlaripya sar e Strategiake aprovipestar, ose aktivitetya (mezya, thy.) kola silen res janglaripe e instituciengo thay publikako thay avokipe vash maybari inkluzia e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya ko publikuno sektori ko centraluno niveli.

¹¹ Sh.Berisha vash Kosovako Demokratikuno Institutiti (KDI), Parlamentaruno Rodlaripe: Rerezentipe e namashurantune komunitetengo ko civiluno servisi, 2016.

vi ko akava aktiviteti kerdilo dikhlo anglipe ko bersh 2018 e publikipea e raportesko kotar KOSINT kova sikavgya o detalya phanglo e butyaripaski situacia e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya ko publikuno sektori ko centrlaiuno niveli. O raporti uqharla o publikune institucie ko centraluno niveli (o raibe thay bi umlavde agencie) ko bersha 2016-2018. O na shukaripe e akale

Yaver kotar duy mayangle bersha (2017 dhe 2018), ko bersh 2019 kotar o KOSINT realizalo o rodlaripe vash o butyaripe e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya ko publikuno sektori. Ko centraluno niveli, o raporti uqharla o periodi 2017-2018 ano raibe thay bi umlavde publikune agencie, numay na vash publikune kompanie. Raportesko publikipe sikavla anglipe, ini soske oleske rezultatya na si direktune pe butyaripe.

raportesko si kay na raportingyola vash informacie e butyaripasko e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya ko publikune kompanie, numay palo sah o raportime informacie sikavena buderipea e butyaripaski situacia ko publikuno sektori. Ini kana vakergyola vash akava aktiviteti, akale raporteske informacie prezentinyona ani Sekcia4koya diskutinla o resipe e rezultatengo dikhlarde e Strategia.

3.2.3 Aktiviteti 2.3: Informipe thay avokipe, baziripea pe rodlaripaske rezultatya

Bajako 2 pe ayni vaht dikhlarla inkluziake analize e komunitetengo roma, ashkalie thaay egipqanya pe butyaripe ko publikuno sektori thay vastingyona kotae o BRO vash o resipe e informipasko thay avokipe ko relevantune institucie vash akava puqipe. Janipea kay ko nakhle bersha na sine ayeka analize, akava aktiviteti dikhlola kay nashti realizingyola. Ji kay e publikipea e raportesko kotar o KOSINTko novembri e bersheshko 2019 reslilo anglipe ko akava aktiviteti. O raporti prezentisalo pe yekh ovipe kote lele kotor o reprezentya kotar ZQM, MPMS, APRK thay kotar yaver relevantune institucie thay organizacie¹². Ko avutno bersh akale raporteske rezultatya shay vastingyona vash mayluge avokipaske aktivitetya, sar ko centraluno niveli ayeka vi ko lokaluno niveli, e resipea e laqharipasko e butyaripaska situaciako e jenengo e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya ko publikuno sektori.

¹²Ko akava prezentipe isne kharde reprezentya kotar ZQM, MPMS, APRK thay yaver relevantune institucie.

Ko bersh 2019 realizisalo anglipe ko akava aktiviteti pe suro e prezentipasko e analizako realizimi kotar KOSINT pe butyaripe e jenengo e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya ko publikuno sektori (ko centrauno thay lokaluno niveli). Raportesko prezentipe ko novembri e bersheshko 2019 shay te konsideringyol sar kotoruno realizipe e akale aktivitetesko, thay bajakengo efekti shaipea shay sine limitime. Numay akale rodlaripaske rezultatya shay te vastingyon ko avutno bersh vash mayluge avokipaske thay informipaske aktivitetya ko centraluno thay lokaluno niveli vash te reslol olako pheruno potenciali.

3.2.4 Aktiviteti 2.4: Butyaripe e butyariipaske godideyutnengo kotar akala komunitetya ko komune kote bare gendoa jivdinena o jene e akale komunitetengo

Bajako 2pe ayni vaht dikhlarla specifkuno targetipe e akale komunitetengo pe angazhipe sar godideyutne e butyariipaske (palo mayangle treniripe e godideyutnengo), so shay te ashutinel o zoralipe e akseseshko e instituciengo direkt akala komunitetya thay zorakeripe e pakyavipaske e akalengo direkt o institucie. Akava na realizisalo ni ko bersh 2019. Vahs may but, APRK sikavgya olako pratsav kay o targetipe e jenengo e akale komunitetengo nashti realizingyolay sar o senepi kay ko publikune konkursya rekrutipaske procedure si regulime krisea thay na meklola te qhivgyon ayeka kondicie ano konkursi. Akalea, sugeringyola kaya kava aktiviteti te redikhlol kotar o ZQM prekal o phikodeipe e yuridikune ekspertengo thay APRK-esko te dikhlo te sine kaya kava aktiviteti musay te redikhlol ose te cidinyol sahipea kotar e Strategia.

Sark o duy mayangle bersha, ni ko bersh 2019 na realizisalo anglipe ko akava aktiviteti , garavipea ayeka o status quo. Janipea kay vazdisale but undripya te sine kay ayeka yekh forma e rekrutipaske pe etnikuni baza si sahipea shayutni andar legaluno rami pe zori, sugeringyola kaya kava aktiviteti te redikhlol kotar o ZQM pe ashutipe kotar o yuridikune ekspertya thay APRK vash te evaluingyol te sine kaya kava aktiviteti musay te redikhlol ose te cidinyol sahipea kotar e Strategia.

3.2.5 Aktiviteti 2.5: Treningo vash angazhime butikeripaske godideyutne

Janipea kay o Aktiviteti 2.5 si palo Aktiviteti 2.4 kova na realizisalo (thay sar diskutingyola may upre, sar dikhyola kay na si shayutno te realizingyol ko ayeka forme), sugeringyola kaya kava aktiviteti te redikhlol som e aktivitetea 2.5

Akava aktiviteti si palo aktiviteti 2.4, odoleske halola kay nashti realizisalo. Sugeringyola kaya kava aktiviteti te redikhlol som e e mayangle aktivitetea

3.3 Bajako 3: Rodlaripe thay implementacia e bajakengo e afirmativune akcieko vash butyaripe e komunitetengo roma thay ashkhalie

Bajako 3 anglodikhlarla analiza e potencialune afirmativune bajakengo (dikhlaripea akate o mashkarutmutne praktike ko akava umal) kola shay te vastingyon vash o butyaripe e komunitetesko roma, ashalie vash biznesya thay na benefitipaske organizacie. O rodlaripea ulavipea ka fokusingyol pe shayutno realizipe thay olengo may qaqutno realizipe (misaldefinipe e bajakesko; kriterya vash benefiti; kriterenge evaluipaske procedure, dikhlaripe e verifikipasko e etnitetesko e butikerdutnesko). Desar akalestar, dikhlargyola kay o kuote sar bajako e afirmativuna aksiako te vastingyon vash o skeme e aktivune bajakengo ko butyako trego.

Akale bajakeske aktivitetiya, pe direktuno drom ose indirektuno shay te theren bari influence pe laqharipe e butyaripaska situaciako e akale komunitetengo.

3.3.1 Aktiviteti 3.1: Rodlaripe e afirmativune aksienge bajakengo kola funksioninde ko yaver thana

Ini soske ko bersh 2018 sine yekh raporti kova mashkar yaver analizingya o mashkarthemutne praktike vash promovipe e butyaripasko e romane komunitetesko ko yaver Evropake thana kotar

Ko bersh 2019 na reslilo anglipe ani akaya direkcia, inisoske ko bersh 2018 sine yekh raporti kay mashkar yaver analizingya mashkarthemutne praktike vash promovipe e butyaripasko e romane komunitetesko ko yaver Evropake thana kotar Projekti KOSINT, kova kontribuingya kotoripea pe realizipe e akale bajakesko. Pe nanipe e yekhe specifikune rodларipasko vash akava puqipe thay konsideripe/adoptipe e oleske rekomandipyengo, nashti phengyola kay sine varesavo efekti.

Projekti KOSINT, kova kontribuingya kotoripea pea kava bajako, akava aktiviteti sar sine anglodikhlaro aqhilo bi realizimo¹³. Ni ko bersh 2019 na realizisalo varesavo rodларipe e afirmativune aksiake bajakengo kola funksioninde ko yaver thana.

3.3.2 Aktiviteti 3.2: Implementacia e kuotengo ano MATP (dikhlaripea profesionalune treningya)

O bajako pe ayni vaht dikhlarla kuote sar mase e afirmativuna aksiako te vastingyon vash skeme e aktivune bajakengo e butyake tregosko thay vash profesionalune treningya, thay kay shay te definyon vash akala komunitetya pe soecifikuno drom. Sakana sar mothavdilo pe monitoripasko raporti e Strategiako ko nakhlo bersh¹⁴, MPMS ko bersh 2018 alosargya kaya no than e fuks kuotengo, te treterinel o puqipe e butyaripasko e jenengo kotar akala komunitetya ko sheruno politikake keripasko dokumenti ko umal e promovipaskoe butyaripasko kotar MPMS, Butyaripaski Politika vash Butyaripaski Agencia e Kosovaka Republikako 2019 – 2021. Inisoske na dikhlarla kuote vash specifikune skeme, akava dokumenti reflektinla o dikhlarde aktiviteti e Strategia vash promovipe e butyaripasko e akale komunitetengo thay defininla targetya vash APRK vash inkluzia e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya ko aktivune bajakya e butyake tregosko, dikhlaripea

¹³DikhA. Rizvanolli vash Projekti KOSINT, Implementacia e bajakengo vash promovipe e jenengo e kounitetengo Roma, Ashkalie thay Egipqanya ko bersh 2018: Evaluipasko raporti e Sektorialuna Strategiako e Ministriako vash Buti thay Socialuno Shukaripe 2018 –2022, 2019.

¹⁴DikhA. Rizvanolli vash Projekti KOSINT, Implementacia e bajakengo vash promovipe e jenengo e kounitetengo Roma, Ashkalie thay Egipqanya ko bersh 2018: Evaluipasko raporti e Sektorialuna Strategiako e Ministriako vash Buti thay Socialuno Shukaripe 2018 –2022, 2019.

pe profesionaluno sikavipe dendo kotar Profesionalune Sikavipaske Centre. O qhivde targetya prezentisale ani tabela 3.1¹⁵.

Tabela 3.1: O targetya vash inkluzia e komuniteteng roma, ashkalie thay egipqanya

Indikatori	Angluni situacia	Targetya		
	2017	2019	2020	2021
% e manushengo kotar o komunitetya roma, ashkalie thay egipqanya benefitinena kotar aktivuni masa e butyake tregoski	3%	4%	5%	6%
% e manushengi kotar o komunitetya roma, ashkalie thay egipqanya kolenge mashkar khuvgyola pe butyaripe	3.4%	4%	5%	6%

Resursi: MPMS, Butyaripaski Politika vash Butyaripaski Agencia e Kosovaka Republikako 2019 – 2021

Ko bersh 2019, ji ko vahti e hramipasko e akale raportesko na sine varesave neve ovipya ko akava aspekti. Ko odova vahti, Butyaripaski Politika vash Butyaripaski Agencia e Kosovaka Republikaki 2019 – 2021 si pe faza e evaluipaski e rezultatenge resipasko kotar APRK, so shay te nakhel jip e olako redikhipe baziripea pe reste rezultatya ji akana numay pe akaya faza shay te evaluingyol numay o original dokumenti aprovimo ko bersh 2018. sakana sar mothavdilo ko raporti e nakhle bersheshko, ini soske e Politika eButyaripaski dikhlarla duplo katorleipe e jenengo e komuniteteng roma, ashkalie thay egipqanya, musay te phengyol kay e baza (shrdipaski situacia) vash obersh 2017 koya vastinyola ko akava dokumenti si but may teluni desar odoya e nakhle bersheshki(6 pe shel) so vastingyola ani Strategia vash Inkluzia e Komuniteteng Roma thay Ashkalie ko Kosovako Amalipe 2017 – 2021, kolake referingyola e Sektorialuni Strategia e Ministriako vash Buti thay Socialuno Shukaripe 2018 – 2022. Akalea, ini o atrgeti vash i bersh 2021 kotar 6 pe shel si but teluno desar odova kotar 10 pe shel kova qhivdilo ani Sratagia vash akava som bersh.

Kotar yaver rig, sar diskutingyola ani Sekcia 4.3, dikhyola kay si pharipe pe resipe maydur ini e targetesko kova qhivdilo ani Butyaripaski Politika.

¹⁵Sar may upre.

Inisoske na realizisale o kuote, qhivdile targetya vash inkluzia e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya pe aktivune bajakya e butyake tregosko. Janipea kay o targetya qhivdile may tele desar kay sine dikhlarde e Strategia, olengo efekti shay ini si limitimo. Numay, o efekti nashti meringyola sar o sebepi e natheripasko e informaciengo vash o efektiviteti e aktivune bajakengo pe butyakotrego vash butyaripe.

3.4 Bajako 4: Evaluipe e mangipyengo thay efektiviteti e butyaripaske servisengo thay MATP

Bajako 4 sile yekh aktiviteti, kova dikhlarla evaluipe e mangipyengo thay specifikune pharipyengo e komunitetengo roma thay ashkalie thay evaluipe e efektivitetesko e butyaripaske servisesko thay MATP (dikhlaripea profesionaluno treningo) realizime pe nakhipe; akala shay kernay e baza e dizaynipasko ose modifikipasko e servisengo thay MATP pe pashipe e specifikune mangipyenca e akale komunitetengo. E analiza shay te andrinel akale komunitetenge percepcie thay olengi evaluacia vash akcesi thay efektiviteti e akale svisengo/bajakengo, sar vi obyektivuni kalkulaciae olenge efektivitetesko sar si butyaripasko statusi e benefiterengo thay stabiliteti pe butyaripe.

Realizipe e akale bajakesko shay te therel mahatno efekti pe butyaripe e akale komunitetengo, janipea kay shay kerlay shayutno o laqharipe e kualitetesko thay pashipasko e servisengo thay aktivune bajakengo e butyake tregosko e mangipyenca e manushengo kola rodona buti.

3.4.1 Aktiviteti 4.1: Hramipe e mangipyenga analizako thay efektiviteti e servisengo /MATP vash akala duy komunitetya

Ko bersh 2018 identifikisale disave raportya kola kotoripea adresinena akava aktiviteti, konkretipea o puqipe e mangipyenge identifikipasko thay specifikune pahripyengo e jenengo e komunitetendar roma, ashkalie thay egipqanya kana vakergyola vash butyaripe thay promovipe pe butyaripe, sar vi olenge percepciengo vash akcesi pe servisya/promovipaske bajakya e butyaripasko thay olenge efektivitetesko¹⁶. Ko bersh 2019 sine mayluge anglipya ko akava aspekti palo publikipe e raportesko

¹⁶A. Rizvanolli vash Proyekt KOSINT, Tehnikun Analiza thay Rekomandipya vash Politike vash Promovipe e Butyaripasko e Komunitetengo Roma, Ashkalie thay Egipqanya ani Kosova, 2018
G. Shehu vash Proyekt KOSINT, Monitoripe e Sektorialuna Strategiako e MPMS phanglo e butyaripaske nivelea e jenengo kotar o komunitetya roma, ashkalie thay egipqanya, 2018

kotar o Projekti KOSINT kova treterinla o niveli thay o pharipya phanglo e benefitiepa e jenengo kotar akala komunitetya thay butyaripaske servisya thay aktivune bajakya e butyake tregosko dende kotar APRK, fokusiepa ko shtar komune e maybare reprezentiepa e akale komunitetengo (Jakova, Prizreno, Fush Kosova thay Obiliqi)¹⁷. Numay o prezentime detalya ko akava raporti phanglo e rezultatenca e bajakengo si limitime pe informacie kolen kedena Butyaripaske Ofisya vash akava puqipe, so na ovela pe saharipakso thay sistematikuno drom. Ano raportuya prezentinyona akala informacie numay vash o gendo e benefiterengo kola butyardile palo leipe benefiti kotar praktikune bajakya pe buti vash Bu vash Butyaripasko Ofisi e Fush Kosovako (1 qhivdilo pe buti ji kay sine 15 kola lele benefiti).

Nevo Koncepti, Analiza e aktualuna situaciako e aktualune butikerdutnengo e komunitetesko Roma, Ashkalie thay Egipqanya ani prizrenoski komuna, 2018

¹⁷ V. Mujku vash Projekti KOSINT, Monitoripe e Sektorialuna Strategiako e Ministriako vash Buti thay Socialun Shukaripe (MBSSH) phanglo e efektivitetea e Aktivune Bajakengo e Butyake Tregosko (MATP-engu) vash butyaripe e jenengo e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya

Numay o ekzistime raportya dena but hari mahatnipe ko aspekti e sistematikune kalkulipasko e efektivitetesko e servisengo thay bajakengo prekal yekh rigorozuni metodologia thay

Ko bersh 2019 sine yekh rodlaripe realizimo kotar Proyeksi KOSINT kova kotoripea kontribuingya pe realizipe e akale aktivitetesko. O raporti treterinla o benefiti e jenengo e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya kotar butyaripaske servisya thay aktivune bajakya e butyake tregosko dende kotar APRK thay identifikinla o pharipya ko akava aspekti. Palo sah, kuantitativuno rodlaripe e efektivitetesko e bajakengo thay servisengo pe resipe e rezultatengo vash butyaripe e kotorleyutnengo kotar akala komunitetya sar dikhlarla e Strategia, na realizisalo. Pe ayni vaht, olako efekti na materializingyola ji na vastingyona o arakhipya vash dizayni /modifikipe thay deipe e bajakengo pe oleski baza.

kalkulipaske dromengo sar si butyaripasko statusi e benefiterengo palo so benefitinde kotar o servisi/bajako, butyaripakso stabiliteti, efekti pe pokipe, butyake thanesko kualiteti thy. APRKoe ledeipe e germanyuna organizacia vash Mashkarthemutno Evolviripe (GIZ) angluni ver vash o bersh 2019 publikingya o sahasardo kuantitativuno raporti vash o efekti e aktivune bajakengo e butyake tregosko (dikhlaripea profesioanluno treningo) kola APRK dela savore benefiterenge. Pe kuadri e akala analizako tentisalo kay o relevantune indikatorya kalkulingyona vi ko ververutne komunitetengo niveli, numay sar o sebepi e telune gendosko e observipaskovash o na mashurantune komuniteteske jene, akava sine bi shayutno.

3.5 Bajako 5: Dizayni/ modifikipe e butyaripaske servisengo thay aktivune butyake bajakengo pe pashipe e mangipyenca e komunitetengo roma thay ashkalie

Bajako 5 anglodikhlarla kay baziripea pe arakhipya e mangioyenge evaluipasko thay servisenge efektivitetesko thay aktivune bajakya e butyake tregoske realizime may angle, te dizayningyon/modifikiingyon o servisya thay aktivune bajakya vash akala komunitetya thay te dengyon pe bershune baze ko bersha 2018 thay 2019. Akava shay astarla, pe suro e mangipasko, deipe e pherune servisengo (misalqhibyake kursya ose uqharipe e transporteske kostosko) resipea kay te siguringyol e inkluzia e komunitetengi roma thay ashkalie. Akava shay ovla e aktivune kotorleipea e BRO-engo e komunitetnto roma thay ashkalie, thay o bajakya shay ovna buderune, inkludipea, mashkar yaver, treningo thay praktikuni buti (pokipea) ko privatuno sektori;uqharipe e pokipasko vash yekh definimo vahti; bajako vash evolviripe e korkore butyaripasko, astaripea akate vi grantya vash biznesesko shrdipe.

Akale bajakesko realizipe shay te therel mahatno efekti pe butyaripe e akale komunitetengo, janipea kay shay sigurinla olengo may shukar akcesi ko servisya thay aktivune bajakya e tregosko dende kotar APRK thay laqharipe e kualitetesko thay pashipe e servisengo thay bajakengo e bajakenca e mangipyenca e manushengo kola rodona buti.

3.5.1 Aktiviteti 5.1: Dizajni e MATP engo/butyaripaske servisengo baziripea pe rodlaripe

Janipea kay o dizaynipe e neve servisengo ose MATP-engokergyola sine pe baza e analizake rezultatengo ko Aktiviteti 4.1, anglojangyola kaya kava aktiviteti nashti realizisalo sar sine anglodikhlaro. Palo sah, APRK ko bersh 2019 dengya thay som finansingya pe ledeipe e BRO VoRAE yekh skema e butyaka praktikako koya targetingya specifikepa e bibutyarden e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya, so shay dengya o informipe thay may shukar akcesi vash akala komunitetya.

Janipea kaya kava aktiviteti baziringyola pe Aktiviteti 4.1, kova na realizisalo (sahipea), jangyola kaya kava aktiviteti nashti realizisalo sar sine anglodikhlaro. Palo sah, APRK pe ledeipe e BRO VoRAE ofertingya yekh skema koya targetingya specifikepa akale komuniteten. Akalako efekti nashti evaluingyola soske na si databaza vay informacie.

3.5.2 Aktiviteti 5.2: Deipe e MATP-engo thay grantengo vash biznesesko shrdipe

Baziripea pe Aktiviteti 4.1 thay 5.1, Aktiviteti 5.2 anglodikhlarla deipe e MATP-engo vash 300 benefiteria e grantengo vash biznesesko shrdipe vash 10 benefiteria e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya. Sark o bersh 2018, ini soske o servisya ose mayneve bajakya na dizaynisale specifikepea vash o jene e akale komunitetengo, APRK vi ko bersh 2019 lugyargya te del aktivune butyake tregoske bajakya vash akala komunitetya. Sar sip e informacie dende kotar APRK, ko bersh 2019kotar o aktivune butyake bajakya dende kotar APRK benefitinde totalipea 200 jene kotar akala komunitetya, ji kay e Strategia anglodikhlarla 300 benefiteria (dikh e Tabela 3.2). Pe yaver drom, ko akava periodi ulavdile 13grantya vash biznesesko shrdipe vash o jene kotar akala komunitetya, so nakhla o targeti kotar 10 benefiteria.

Tabela 3.2: Benefiteria e aktivune bajakengo e tregosko kotar o APRK

Aktivune bajakya e butyake tregosko	Rom	Ashkalie	Egipqanya	Totali
Profesionaluno treningo ko CPT	21	40	33	94
KOrkorobutyaripe	5	5	3	13
Treningo pe buti	4	13	4	21
Profesionaluni praksa	6	16	3	25
Subvencionipe e pokipasko	9	13	12	34
Punblikuni buti	5	6	2	13
Totali	50	93	57	200

Resursi: APRK

O gendo e grantenge benefiterengo vash biznesesko shrdipe ko paluno bersh aravdilo dikhipea kotar 40 kobar sine ko bersh 2018 kana sine yekh sikavdo fokusi e instituciengo thay donatorengo pe phikodeipe e irande manushengo kotar o Evropake thana prekal o grantya e korkore butyaripasko, yekh konsideruno gendo kolendar perna sine akale komunitetenge. Kana vakergyola vash MATP-eske benefiteria pe generali(dikhlaripea profesionaluno treningo ano CPT),pe ayni vaht si peripe kotar o nakhlo bersh kana sine 223 benefiteria.

Janipea kaya kava aktiviteti bazirngyola ko Aktiviteti 4.1, kova na realizalo pe pheruno drom thay sar dikhlardilo e Strategia, mangla te phenel kaya kava aktiviteti nashti realizalo sar anglodikhaldilo.

3.6 Bajako 6: Organizaibe e informipaske kampanyengo vash butyaripaske servisya thay akivune butyake bajakya

Bajako 6 anglodikhlarla organizaibe e informipaske kampanyengo dizaynime pe ayeka drom kay te siguringyol o akcesi ko komunitetya roma thay ashkalie, leipe pe dikhipe o medie thay komunikaciake droma kola vastingyona kotar akala komunitetya; o kampanye shay dikhlarna vi vizite kotar butyaripaske godideyutne ano tereni. O kampanye shay vastinenay o ekzistime kapacitetnya thay o akcesi ko komunitetya e centrenge vahs siklipe thay BRO-engo e akale komunitetengo.

Akale bajakesko realizipe nashti therlay o direktuno efekti thay yekhataruno, numay shay laqharla sine rezultatya ko butyako trego siguripea informipe thay janglaripe vahs butyaripaske servisya thay aktivune tregoske bajakya kolen ofertinla o APRK, siguripea may shukar akcesi akale komunitetenge ko akala servisya thay bajakya.

3.6.1 Aktiviteti 6.1: Organizipe e informipaska kampanyako e jenenca e komunitetengo roma thay ashkalie

Sark o bersh 2018, vi ko bersh 2019identifikisale sure e informipaske aktivitetengo thay ledeipaske sure e organizaciencia e civilune amalipasko ko disave komune.Misal sar sip e interviste e Butyaripaske Ofisengo e akale komunengo, ano Pekya sine kedipe e jenenca ekomunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya vash butyaripaske/treniingoske shaipya, ledeipe e organizacia Syri i Vizionit, thay butyake panairya pe ledeipe e OSCE-a ano Pekya thay Istogi, kote sine kharde akale komuniteteske jene; ani Mitrivica sine disave informipaske kampanye ko lokaluno niveli thay informipaske sesie organizime pe ledeipe e Danskake Nashle Manushenge Koncilea (DRC); ano ferizayi sine ledeipe e VoRAE; ano Prizreno sine sevalutnengo prezentipe vahs te raportinen ko Radio Romano Avazo; thay ani Suhareka sine diskutipe e BROenge jenenca¹⁸. Numay, ko niveli e APRK-

¹⁸ Interviste sine planirime vi e Butyake Sevalutnenca kotar e Jakova thay Fush Kosova, numay na sine pozitivuon respodipe kotar o reprezentya e akale ofisengo.

esko, koya si nevi institucia koya arakhlili e pharipyenca e insitucionaluna tranziciako, na sine informipaske kampanye, ko generali ose vash adekvatune grupe e manushengo kola rodona buti.

Palo sah, sar sip e rezultatya e anketako realizimi e 139 manushenca ko panj komune (Ferizayi, Fush Kosova, Mitrovica, Pekoathay Jakova) ko agor e bershesko 2019, 74% e anketime manushengo sine informime vash Butyaripaske Ofisya. Akava sugerinla kay si yekh lawharipe pe komparacia e rezultatena e rezultatena e anketako realizimi ko anglo nilay e bershesko 2018, inisoske solduy ankete nashti konsideringyona reprezentativune vash e populacia odoleske o rezultatya musay te konsideringyon numay indikativune.

Sark o mayanglo bersh, vi ko bersh 2019 sine sure e infmoripaske aktivitetengo (pe ledeipe e organizacienca e civilune amalipasko) ko disave komune, numau na sine kampanye ose sistematikune promovipaske aktivitetya kotar o APRK.

3.7 Bajako 7: Promovipe e sukseseske surengo ko butyako trego e jenengo e komunitetengo roma thay ashkalie

Bajako 7 anglodikhlarla promovipe e surengo e jenengo e komunitetengo roma thay ashkalie kola reste suksepe pe butyaripe ose korkorebutyaripe /biznisi, e ulavde fokusea ko juvla.

Realizipe e akale bajakesko na therlay direkt thay yekhataruno efekti, numay shay laqharlay tregoske rezultatya siguripea informipe thay janglaripe vash o shaipe kola ofertingyona kana vakergyola vash skolupe, treningo, aktivune bajakya e butyake tregosko, bizneseske ekripasko thy.

3.7.1 Aktiviteti 7.1: Emitipe e promovipaske videongo

Sar kotar e promovipaskoe suksesune surengo, Aktiviteti 7.1 anglodikhlarla evolviripe thay emitipe e videongo e jenencar kotar akala komunitetya kola reste suksepe pe butyako trego (shay pe butyaripe ose korkoro butyaripe). Ko rodlaripe na identifikisale ayeka aktivitetya.

Sar si ko nakhle bersha, na hramisalo anglipe pe implemetipe e akale aktivitetesko.

3.7.2 Aktiviteti 7.2: Kedipya e dizunenca

pe ayni vaht ano kuadri e promovipasko e suksesune surengo, Aktiviteti 7.1 anglodikhlarla som kedipya e instituciengo thaay manushengo e akale komunitetendar kola reste suksesti ko butyako trego (shay pe butyaripe ose korkoro butyaripe) e dizunencar e akale komunitetengo. Ko rodlaripe na identifikisale akala naturake aktivitetiya.

Sar so si ko nakhle bersha, na hramisalo anglipe pe implementacia e akale aktivitetesko.

4. Indikatorya vash kalkulipe kobar reslili e obyektiva

prekal o bajakya thay aktivitetiya vash kolenge diskutisalo pe mayangle Seksia, E Strategia sila resipe resipe e rezultatengo e Strategia sila targeti resipe e rezultatengo ko niveli e obyektivesko e laqharipasko e ekonomikuna situaciako e komunitetengo roma thay ashkalie ko trin umala: Laqharipe e butyaripaska situaciako thay inkluzia e MATPesko pe kovlipe e polyenge diferenciengo ko akala aspektya, thay inkluzia pe butyaripe pe publikuno sektori e akale komunitetengo. Taloseksie pe nakhipe diskutiinena vash indikatorya vash kalkulipe kobar reslili e obyektiva, definime targetya vash o brsha 2019 thay 2021 sar vi o niveli e olinge realizipasko ko bersh 2019.

4.1 Indikatori 1: Norma e butyaripaski

Ko bazikuno bersh (2016) e Strategiako vash Inkluzia e Komunitetengo Roma thay Ashkalie ko Kosovako Amalipe 2017 – 2021 Indikatori 1 ko obyektivako niveli, norma e butyaripaski e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya¹⁹, nashti sine shayutno te kalkulingyol sar o sebepi e informaciengo nanipasko. Palo sah, e Strategia anglodikhlargya kaya kava indikatori te kalkulingyol angluni ver ko bersh 2017 (ano kuadri e Aktivitetesko 1.1) thay ko bersha 2019 thay 2021te therel tendence e normake bayripasko e butyaripasko pe komparacia e bershea 2017 (dikh e Tabela 4.1). Akava indikatori si som e Kosovake Raipaske lafideipea vash bayripe e butyaripaska normako vash mayhari 25% ano kuadri e Ratyorigune Balkaneska Dekalraciako vash Romengo integripe ano kuadri e buhlaripaske procesesko e EU-ako parafimo ano Poznan e Polskako ko yuli e bershesko 2019.

Tabela 4.1: Indikatori 1: Norma e butyaripasko

Indikatori	Baza	Targeti	
	2016	2019	2021
Norma e butyaripaski	Na si informacie	Tendence pe bayripe	Tendence pe bayripe

Burimi: Strategjia për Përfshirjen e Komuniteteve Rom dhe Ashkali në Shoqërinë Kosovare 2017 – 2021

¹⁹ Norma e butyaripasko mangla te phenel raporti mashkar o gendo e butyarde manushengo (dikhlardipea vi odola korkore butyarde) thay genral gendo e manushengo pe butyake bersha.

Janipea kay tregoske statistike kotar o ofisialune informacie ose kotar resursya/rodlaripya yaver na si kalkulime, si bi shayutno te evaluinyol te sine kay o targeti vash o bersh 2019 reslilo.

pe nanipe e informaciengo, sitov bi shayutno te evaluinyol te sine kay reslilo o targeti vash o bersh 2019, bayripe e butyaripaska normako e bershea 2017.

4.2 Indikatori 2: Norma e juvlenge butyaripasko

Bazikuno mahatnipe (vash o bersh 2017) vash Indokatori 2 ko niveli e obyektivesko, norma e juvlane butyaripasko, anglokalkulisali pe baza e yekhe rodlaripasko vash juvlengo butyaripe e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya, palo so na sine ofisialune informacie. Strategia anglodikhlargya kay butyaripaski norma e juvlengi e akale komunitetengo kotar 9% ko bersh 2017 te bayrol po 3 thavda e procentesko ko periodi 2016-2019 thay 2019-2021.

Tabela 4.2: Indikatori 2: Norma juvlenge butyaripasko

Indikatori	Baza	Targeti	
	2016	2019	2021
Norma e juvlenge butyaripasko	9%	12%	15%

Resursi: Strategia vash Inkluzia e Komunitetengo Roma thay Ashkalie ko Kosovako Amalipe 2017 – 2021

Sakana sar si vash butyaripaski norma vash akala komunitetya ko generali, ko akava periodi na kalkulisale o statistike e butyake tregosko vash o juvla, ni kotar o ofisialune informacie ose kotar yaver resursya/rodlaripya. Akalea, sitov bi shayutno te evaluinyol te sin ekay o targeti vash o bersh 2019 reslilo .

Pe nanipe e informaciengo, sitov bi shayutno te evaluinyol te sin ekay reslilo o targeti vash o bersh 2019.

4.3 Indikatori 3: Inkluzia koMATP

Indikatori 3 referingyola pe inkluzia e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya ko aktivune butyake tregoske bajakya dende kotar APRK (dikhlaripea vi profesionaluno treningo), kalkulimo e kotorleipea e benefiterengo e akale komunitetengo e general gendoa e benefiterengo e akale gajakengo. E Strategia dikhlarla luyardo bayripe e akale komunitetenge kotorleipasko ano MATP, resipea 13% ko bersh 2021 (dikh Tabela Tabelën 4.3).

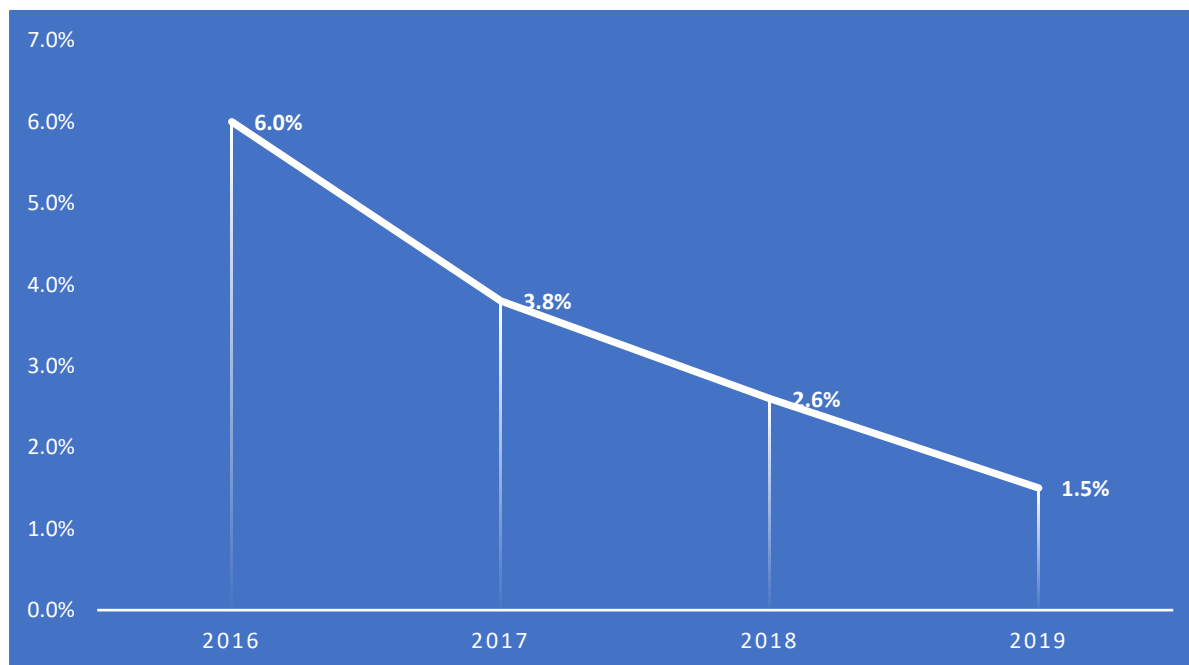
Tabela 4.3: Indikatori 3: Inkluzia ano MATP

Indikatori	Baza	Targeti	
	2016	2019	2021
Inkluzia ano MATP	6%	10%	13%

Resursi: Strategia vash Inkluzia e Komunitetengo Roma thay Ashkalie ko Kosovako Amalipe 2017 – 2021

Ko bersh 2019 o procenti e benefiterengo e akale komunitetengo sine 1.5%, ji kay o targeti vash akava bersh sine 10%. Vash maybut, ko bersha e Strategiako sinela negativuno trendi (Figura 4.1).

Figura 4.1: Inkluzia koMATP (2016-2019)

Ko bersh 2019 katorleipasko targeti e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanyakotar 10% na reslilo.

Resursi: APRK

4.4 Indikatori 4: Juvlengi inkluzia koMATP

Indikatori 4 kalkulinla juvlengi inkluzia e komunitetendar roma, a shkalie thay egipqanya ano MATP sar procentie juvlengo ano kuadri e general gendosko e benefiterengo e MATP-esngokotar akala komunitetya. Ko bersh 2016 numay 12% e benefiterengo e MATP-engo kotar akala komunitetya sine juvla, ji kay o targeti vash o bersh 2019 sine 25%.

Tabela 4.4: Indikatori 4: Inkluzia e juvlengi ano MATP

Indikatori	Baza	Targeti	
	2016	2019	2021
Juvlengi inkluzia ano MATP	12%	25%	

Resursi: Strategia vash Inkluzia e Komunitetengi Roma thay Ashkalie ko Kosovako Amalipe 2017 – 2021

Ko bersh 2019, 40% e benefiterengo e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya juvla, ji kay o targeti vash akava bersh sine 25%. Palo sah, musay te thergyol pe dikhipa kay o totaluno gendo e katorleyutnengo ano MATP kotar akala komunitetya sinele negativuno trendi.

Ko bersh 2019 o targeti e juvlenge katorleipasko ko general gendo e benefiterengo e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya kotar 25% naxhlilo, keripea maybut desar 40%.

4.5 Indikatori 5: Inkluzia pe butyaripe ko publikuno sektori

Indikatori 5 kalkulinla e inkluzia e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya pe butyaripe ko publikuno sektori, ko centraluno raibe, lokaluno thay publikune kompanie. E Strategia dikhlarl duplo gendo e katorleipasko e akale komunitetengo pe butyaripe ko publikuno sektori, resipea jip e 1% ko bersh 2019 (Tabela 4.5). Akava indikatori si pashutno e Kosovake Raipaske lafideipea vash bayripe e butyaripasko ko publikuno sektori proporcionalpea e populaciake katorleipea pe generali ano kuadri e Ratyorigune Balkaneska Deklaraciakovash romengo integripe ano kuadri e EU-aske buhlaripaske procesesko.

Tabela 4.5: Indikatori 5: Inkluzia pe butyaripe ko publikuno sektori

Indikatori	Baza	Targeti	
	2016	2019	2021
Inkluzia pe butyaripe ko publikuno sektori	0.5%	1%	

Resursi: Strategia vash Inkluzia e Komunitetengo Roma thay Ashkalie ko Kosovako Amalipe 2017 – 2021

Sar si pe raporti publikimo kotarProjekti KOSINT²⁰, ko bersha 2017, kotar 56 institucie ko centraluno niveli 12 olendar qhivgyona pe butya 104 jene e komunitetengo roma, a shkalie ose egipqanya (dikh Tabela 3.1).

²⁰ Dh. Prokshi vashProjekti KOSINT, Respektipe e butyaripaska kuotako e jenengo kotar o komunitetya roma, ashkalie thay egipqanya ko publikune institucie, 2019

Tabela 3.1: Butyaripe e romengo, ashkaliengo thay egipqanyengo ko institucie e centralune nivelesko (2017)

Nr.	Institucia	General gendo e butikerdutnengo	Rom	Ashkalia	Egipqani
1.	Sastipaski Ministria	7,695	15	3	11
2.	Ministria vash Buti thay Socialuno Shukaripe	775	0	0	1
3.	Ministria e Administraciaki thay Lokalune Raipasko	260	0	0	1
4.	Ministria e Edukaciaki, Skenciaki thay Tehnologiaki	1,032	3	0	0
5.	Finansiengi Ministria	1,031	1	0	0
6.	Hakayipaski Ministria	1,850	9	1	0
7.	Ministria e Androne Butyengi	1,894	3	0	1
8.	Kosovako Policiako Servisi	8,743	16	19	8
9.	Populaciako Avokati	48		1	0
10.	Kosovako Krisipasko Koncili	1,574	7	2	0
11.	Yuridikuno Ashutipe bizo pokipe	26		0	1
12.	Kosovako Agencia vash Barvalipe	198	1	0	0

Resursi: KOSINT 2020 (2019)

Ji kay, ko bersh 2018, kotar 30,635 butikerne ko institucie e centralune nivelesko, 111 (ose 0.36%) sine jene e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya (dikh Tabela 3.2).

Tabela 3.2: Butyaripe e romengo, ashkaliengo thay egipqanyengo ko centralune niveleske institucie (2018)

Nr.	Institucia	General gendo e butikerdutnengo	Rom	Ashkalia	Egipqani
1.	Ministria e Ambientesski thay Thaneske Planiripasko	525	0	0	1
2.	Ministria e Sastipeski	7,723	19	3	12
3.	Ministria vash Buti thay Socialuno Shukaripe	771	1	0	0
4.	Ministria e Edukaciaki, Skenciaki thay Tehnologiaki	1,496	3	0	1
5.	Ministria e Finansiengi	1,064	1	0	0
6.	Ministria e Hakayipaski	1,862	9	1	0
7.	Ministria e Androne Butyengi	1,894	3	0	1
8.	Kosovako Policiako Servisi	8,680	16	19	8
9.	Samatradako Servisi	583	3	2	3
10.	Kosovako Kriselinyako Koncili	1,097	2	1	2

Resursi: KOSINT 2020 (2019)

Sar si pe raporti publikimo kotar Projekti KOSINT ko bersh 2019, ko publikune institucie ko lokaluno niveli (so uqharna vi lokaluna administracia, skoluipaske institucien thay odola e sastipasko) o reprezentipe aqhola generalipea bi qalardo te sine kay komperingyola o kotorleipe e komunitetngo roma, ashkalie thay egipqanya e olenge kotorleipea e general populacia e komunengo kote akala komunitetya jivdinena e maybare gendoa.

Ani Fush Kosova sine peripe e butyarde manushenge gendosko kotar o jene e akale komunitetengo kotar 8 ko bersh 2016 ko 5 ko duy avutne bersha (dikh e Tabela 3.3), konkretipea kotar 1.15% e total butyaripasko ano 0.73%. Akava procenti si but harno pe komparacia e akale komunitetenge kotorleipea ani populacia ani Fush Kosova, so si 11.34%²¹.

²¹Odote.

Tabela 3.3: Butyaripe e romengo, ashkaliengo thay egipqanyengo ko lokalune institucie: Fush Kosova

Bersh	Administrata				Skolupe				Sastipe			
	Total	Rom	Ashkalia	Egipqani	Total	Rom	Ashkalia	Egipqani	Total	Rom	Ashkalia	Egipqani
2016	145	2	3	0	447	2	0	0	104	0	1	0
2017	115	1	0	1	468	2	0	0	105	0	0	1
2018	116	0	1	1	468	2	0	0	105	0	0	1

Resursi: KOSINT 2020 (2019)

Ano Ferizayi pe ayni vaht sine peripe e gendosko e butyarde manushengo kotar o jene e akala komunitetengo kotar 20 ko bersh 2016 ko 15 ko duy avutne bersha (dikh e Tabela 3.4), konkretipea kotar 0.84% e general butikeripasko pe 0.64%. Sakana sar ani Fush Kosova, akala shifre si telune pe kompracia e kotorleipea e akale komunitetengo ani general populacia e komunako so si 5.8%²².

Tabela 3.4: Butyaripe e romengo, ashkaliengo thay egipqanyengo ko lokalune institucie: Ferizayi

Bersh	Administrata				Skolupe				Sastipe			
	Total	Rom	Ashkalia	Egipqani	Total	Rom	Ashkalia	Egipqani	Total	Rom	Ashkalia	Egipqani
2016	249	3	9	0	1817	1	5	0	308	2	0	0
2017	301	1	6	0	1730	0	5	1	308	1	0	1
2018	300	0	6	1	1747	0	5	1	308	2	0	0

Resursi: KOSINT 2020 (2019)

Pe yaver drom, ani Jakova sine dikhlo bayripe e gendosko e butikerdutnengo kotar akala komunitetya kotar 5 ko bersh 2016, 31 ko bersha 2017 thay 2018 (dikh e tabela 3.5), konkretipea kotar 0.29% ano 1.5% thay 1.92%. Palo sah akava kotorleipe si relativitetea teluno leipea pe dikhipe o kotorleipe e akale komunitetengo ani general populacia e komunakikoya sar si pe paluni populaciaki registracia si 6.84%²³.

²²Odote.

²³Odote.

Bersh	Administrata				Skolupe				Sastipe			
	Total	Rom	Ashkalia	Egipqani	Total	Rom	Ashkali	Egjiptian	Total	Rom	Ashkalia	Egipqani
2016	223	0	0	5	1216	0	0	0	280	0	0	0
2017	213	0	0	5	1501	7	8	11	347	0	0	0
2018	213	0	0	5	1051	7	8	11	347	0	0	0

Tabela 3.5: Butyaripe e romengo, ashkaliengo thay egipqanyengo ko lokalune institucie: Jakova

Resursi: KOSINT 2020 (2019)

Ani Mitrovica o gendo e butikerdutnengo kotar akala komunitetya sine but may tikno ko bersh 2016 (numay 2 manusha), numay kotar o bersh 2017 na si niyekh butikerdutno kotar akala komunitetya (dikh e Tabela 3.6), ji kaya kale komunitetengo kotorleipe ani general populacia e komunaki si 2.5%²⁴.

Tabela 3.6: Butyaripe e romengo, ashkaliengo thay egipqanyengo ko lokalune institucie: Mitrovica

Bersh	Administrata				Skolupe				Sastipe			
	Total	Rom	Ashkalia	Egipqani	Total	Rom	Ashkalia	Egipqani	Total	Rom	Ashkalia	Egipqani
2016	366	1	1	0	1216	0	0	0	280	0	0	0
2017	349	0	0	0	1216	0	0	0	256	0	0	0
2018	298	0	0	0	1225	0	0	0	271	0	0	0

Resursi: KOSINT 2020 (2019)

²⁴Odote.

O raporti na sikavla e butyaripaski situacia e akale komunitetengi ko publikune kompanie, ni e inkluzia e akale komunitetengi e general gendoa e butikerdutnengo ko thanesko niveli. Odoleske, pe

Baziripea pen a pherde informacie, ko bersh 2018 o kotorleipe e romengo, ashkaliengo thay egipqanyengo ko butikeripe ko publikuno sektori, sine 0.4%. Palo nanipe e informaciengo, shay te konkludingyol kay o targeti kotar 1% ko bersh 2019 na ka reslol.

nanipe e akale informaciengo, butyaripaski normal kalkulisali ko akala kondicie: (i) vash totaluno gendo e butikerdutnengo ano komune vastisale agorutne anglodikhipya vash stafesko gendo ano komune kotar o bujeti e bersheshko 2019²⁵, thay (ii) na lelile pe konsideripe. Ko akala kondicie, baziripea pe anglokalkulacie baziripea pe informacie e rodlaripakso kotar o Proyekt KOSINTfokusime ko publikuno sektori ko centraluno niveli thay ko komunako niveli ani Fush Kosova, Ferizayi, Jakova thay Mitrovica, kotorleipe e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya ko general gendo e butikerdutnengo ko bersh sine 0.4%.

²⁵ KRISI GN. 06/L -133 vash Bujetesko Ulavipe e Kosovaka Republikako ko bersh 2019

5. Konkluzie thaj rekomandipya

Akava raporti evaluingya o niveli e implementaciako e bajakengo, aktivitetengo thaj rezultatengo (kote kerde shayutno o informacie) thaj dedikime vash o laqharipe e butyaripasko e komunitetengo roma, ashkalie thaj egipqanya pe baza e Sektorialuna Strategiako e MBSSH 2018 – 2022, koya vash akava puqipe referingyola e Strategiake vash Inkluzia e Komunitetengi Roma thaj Ashkalie ko Kosovako Amalipe 2017 – 2021.

O rodlaripe bazirisalo pe: (i) rodlaripe thaj redikhipa e strategikune dokumentengo, analize, informacieng thaj yaver relevantune dokumentenge ko akava umal (e ulavde fokusea ko odola kola publikisale ko bersh 2019), (ii)kvash strukturime insterviste (individualune ose grupake) e relevantune institucienca thaj civilune amalipaske organizacienca kola lenape e puqipyenca e komunitetengo roma, ashkalie thaj egipqanya, thaj (iii) anketake e jenca e komunitetengo roma, ashkalie thaj egipqanya.

Ko trin bersha e implementipakso e akala Strategiako (2017-2019) implementisale disave aktivitetiya e akala Strategiako:

- ✓ Sar e bershestar 2017, ko bershuno raporti e APRK-esko Buti thaj Butyaripe shrdingya o raportipe e statistikengo kotar SIMP vash akala komunitetya yekh-po-yekh, so kerla shayutno monitoripe e situaciako vash indikator sar gendo thaj procenti e registrime manushengo kola rodna buti, manusha vash kolenge kerdilo mahskar khuvipe vash butyaripe, kotorleyutnenge ko profesionalune treniingya thaj yaver aktivune bajakya e butyake tregosko thy. Palo sah akava na sile direkt impakti pe butyaripe, reprezentinla mahatno anglipe soske akana shay te monitoringyo o institucionaluno phikodeipe vash promovipe e butikeripasko e akale komunitetengo dendo kotar APRK sar mandatimi institucia vash akava puqipe, thaj akalea ini may zoralo janglaripe thaj avokipe.
- ✓ Ko bersha 2018 thaj 2019 sine disave rodlaripya e verver organizaciengo (misal KOSINT, ILO, Nevo Koncepti) kola rodldrde o pharipya, mangipya thaj e butyaripaski perspektiva thaj o pharipya e inkluziako e komunitetengo roma, ashkalie thaj egipqanya ko aktivune bajakya e butyake tregosko. Akala shay te ashutinen pe dizaynipe e servisengo thaj bajakengo vash butyaripasko promovipe kola si pe pashipe e mangipyenca thaj specifikune mangipyenca e akale komunitetengo.

Koa kava periodi sine anglipe ko disave yaver aktivitetiya, ini soske in na praktikisale sahipea ose na implementisale pe drom sar anglodikhlardilo ani Strategia:

✓ Kotar civiluno amalipe, konkretipea prekal yekh rodlaripe phikodendo kotar KOSINT, monitorisali thay raportisali e situacia e akale komunitetenge reprezentipasko pe butyaripe ko publikun sektori ko niveli e centralune instituciengo thay lokalune instituciengo ko disave komune. Numay na astardile sah o komune thay publikune kompanie, so kerla bi shayutno o evaluipe e general kuotako vash akala komunitetya ko sah publikuno sektori. Baziripea pea kava rodlaripe sine disave informipaske thay avokipaske aktivitetiya, thay kerdilo shayutno kay ko avutne bersha te intensifikingyol e buti pe janglaripe e dizunengo thay instituciengo ko akava aspekti, sar vi avokipe thay publikuni presia ko institucie vash te laqharyol e situacia.

→ Ini soske na praktikisale o kuote vash akale komunitetngo kotorleipe ko aktivune mase e butyake tregosko, ko sheruno dokumenti e politikake keripasko ko umal e butyake promovipasko kotar MBSSH, Butyaripaski Politika vash Butyaripaski Agencia e Kosovaka Republikako 2019 – 2021, qhivdile disave targetya vash e inkluzia e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya ko aktivune bajakya e butyake tregosko kola ofertingyona kotar APRK. Numay, akala targetya definisale may telune desari odola kola dikhlardile ani Strategia thay ni odola na reslile. Rekomandingyola kay te analizningyon o sebebpya soske na reslile o targetya som kotar o APRK thay MPMS vash evitingyol akava pe avipe. Umlavipea akalestar, shay te konsideringyol akale targetengo bayripe redikhipe e dokumentesko e Butyaripaska Politikako so ka ovel but sig.

→ Ini soske na dizaynisale servisya ose specifikune bajakya kola si pe pashipe e mangipyenca e akale komunitetengo specifikipea, sine kotoruno implementipe. Ko bersh 2018 akala komunitetya lele kotor ko aktivune bajakya e regularune butyake tregosko dende kotar APRK (223 kotorleyutne e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya, pe komparacia e 300 kotorleyutnenca kobar sine anglodikhlarde). Ko bersh 2019 sine anglipe pe aspekti e deipasko e MATP-engo dedikime vash akala komunitetya, pe ledeipe e BRO VoRAE, so resla te laqharel o akcesi e akale komunitetengo. Numay, palo sah, ko akava bersh benefitinde numay 200benefiterya kotar o jene e akale komunitetengo (pe komparacia e 300 kobar sine dikhlarde e Strategia). Pe yaver drom, norma e grantengi vash biznesesko shrdipe kotar 10 benefiterya nakhavdili, resipea ji ko 13 benefiterya e akale komunitetngo ko bersh 2019. Sakana sar mothavdilo may upre, rekomandingyola kay o sebebpya e na respipasko e targetengo e kotorleipasko ko MATP te analizningyn som kotar APRK thay MPMS thay te lelun o mangle bajakya vash te laqharyol e situacia ko avutne bersha.

→ Inisoske kotar civilune amalipaske organizacie ko bersha 2018thay 2019organizaisale disave aktivitetiya vash informipe e jenego e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya ko disave komune. NUmay na sine informipaski kampanya organizimi kotar APRKvash manusha kola rodona buti pe generali, a ni vash akala komunitetya specifikea. Rekomandingyola kay APRK-eski kampanya ko avutne beraha te andrinel vi aktivitetiya, informipaske kanalya thy promovipaske materialya kola shay vastingyona vash te reslol akcesi ko akala komunitetya.

pe yaver drig, ko yaver aktivitetiya na reslilo ni hari anglipe:

- ✘ Na kerdile tentipya vash te anglo kalkulingyon standard statistike e butyake tregosko baziripea pe AFP ose yaver resursi e informaciengo. Rekomandingyola kay ZQM thay MPMS te inicinen bajakya vash te inicinen akava aktiviteti e Kosovaka Statistikenga Agencia.
- ✘ Na analizisale o efektya e servisengo thay aktivune bajakengo e butyake tregosko dende kotar APRK ko asekti e rezultatengo kola shay kalkulingyona thay obyektivune kana vakergyola vash laqharipe e butyaripasko, niveli e pokipyengo thy., so ovla sine mahatni vash hramipe/modifikipe e servisengo thay bajakengo pe avipe. Rekomandingyola kay akana e APRK sila e eksperienca e disave pashutne rodларыenca, akala analize te oven ini specifikea vash o jene e akale komunitetengo.
- ✘ Na angazhisale butyaripaske godideyutne e komunitetngo roma, ashkalie thay egipqanya, thay ayeka yekh aktiviteti evaluisalo sar bi shayutno andar o legaluno rami kova si pe zori. Odoleske, rekomandingyola kay akava aktiviteti te redikhlol kotar o ZQM e ekspertenge ashutipea thay e APRK-sko kay te evaluingyol te sine kaya kava aktiviteti musay te revidingyol ose te cidingyol sahipea kotar e Strategia.
- ✘ Na promovisale sisematikune dromea thay phiravde kotar o institucie o skseseske sure ko butyako trego e jenengo kotar akala komunitetya. Rekomandingyola kaya kava te kergyol ano kuadri e saharipaska informipaska kampanyako APRK-skoko avutne bersha, siguripea covilune amalipaski inkluzia thay informipaske kanalengo kola kerna shayutno o suksesuno akcesi e jenengo e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya.

Tabelat 5.1 thay 5.2pe vipe prezentinena yekh rezime e resipyengo ani direkcia e realizipasko e bajakengo thay e indikatorengo e adekvatune obyektivesko e Strategiako ko bersha 2017 – 2019 thay resipyengo evaluipe.

Tabela 5.1. Bajakya: Resipya thay olengo evaluipe

Bajakya	Resipya 2017	Resipya 2018	Resipya 2019	Evaluipe e resipyengo
Bajako 1: Rodlaripe, definipe e polyenge sensitivune indikatorengo thay raportipe vash e situacia e butyake tregosko	Raportisale o indikatorya kotar APRK, numay na kotar AFP ose yaver resursya.	Raportisale o indikatorya kotar APRK, numay na kotar AFP ose yaver resursya.	Raportisale o indikatorya kotar APRK, numay na kotar AFP ose yaver resursya.	⇒ Raportisale APRK-eske indikatorya, so kerla shayutno o monitoripe e institucionalune phikodeipasko vash butyaripe e akale komunitetengo. Numay saharipaske statistike e butyake tregosko pandar na ekzistinena.
Bajako 2: Laqharipe e reprezentipasko e komunitetengo roma, ashkalie ko butyaripe ko publikune institucie thay publikune kompanie	Na sine monitoripe thay avokipe. Na angazhisale butyaripaske godideyutne kotar akala komunitetya thay na janyola te sine kaya kava si shayutno sar anglodikhlardil o.	Na sine monitoripe thay avokipe. Na angazhisale butyaripaske godideyutne kotar akala komunitetya thay na janyola te sine kaya kava si shayutno sar anglodikhlardilo .	Raportisali e situacia ko centraluno niveli thay ko lokaluno niveli ko 5 komune thay sine disave avokipaske aktivitetya baziropia pe akava. Na angazhisale butyaripaske godideyutne kotar akala komunitetya thay na janyola te sine kaya kava si shayutno sar anglodikhlardilo.	⇒ Si informacie vash raipaske institucie ko centraluno niveli thay vash 5 komune, numay na pherune informacie ko thanesko niveli (so shay astarla sah komune thay publikune kompanie), thay si than vash mayluge avokipaske aktivitetya ko centrauno thay lokaluno niveli. Angazhipe e butikeripaske

				godideyutnengo kotar akala komunitetya sar dikhlardilo dikhyola bi shayutno thay musay te redikhlol.
Bajako 3: Rodlaripe thay implementacia e bajakengo e afirmativune aksiakovash butyaripe e komunitetengo roma thay ashkalie	Na sine rodlaripe vash implementacia e bajakengo e afirmativune aksiako Na implementisale o kuote vash MATP.	Sine yekh rodlaripe kova kotoripea treterinla akala bajakya. Ani butyaripaski politika vash APRK 2019-2021 qhivdile targetya vash inkluzia e akale komunitetengo ano MATP.	Na sine mayluge rodlaripya. Ani Butyaripaski politika vash APRK 2019-2021 luyargya te therel targetya vash inkluzia e akale komunitetengo ano MATP.	⇒ Rodlaripe e bajakengo e afirmativune aksiengo thay impelemtancia e olenge rekomandipyengo sar anglodikhlardilo, na realizisale. Ani Butyaripaski Politika vash APRK 2019-2021 qhivdile targetya vash inkluzia e akale komunitetengo ano MATP, numay akala si may telunen desar odola kola dikhlardile ani Strategia.
Bajako 4: Evaluipe e mangipyengo thay servisenge efektivitetesko e butyaripaske servisengo thay MATP	Na sine ayeka evaluacia.	Sine disave rodlaripya kola kotoripea adresinena o evaluipe e mangipyengo.	Sine yekh rodlaripe kova kotoripea adresinla o efektiviteti thay pharipya e deipasko e servisengo thay MATP-engo.	⇒ Inisoske na si rodlaripya kola kotoripea adresinena akava bajako, na si evaluacia e specifikune mangipyengo vash MATP thay servisenge efektivitetesko e bajakengo ko aspekti

				e rezultatengo e butyaripasko kola shay dena specifikune rekomandipya vash hramipe e MATP-engo pe pashipe e mangipyenca e akale komunitetengo.
<p>Bajako 5: Hramipe/ modifikipe e butyaripaske servisengo thay aktivune butyaripaske bajakengo pe pashipe e mangipyenca e komunitetengo roma thay ashkalie. O Bajako dikhlarla deipe e MATP-engo vash 300 benefiterya e grantengo vash biznesesko shrdipe vash 10 benefiterya ko bersha 2018 thay 2019</p>		<p>Na sine hramipe/ modifikipe e butyaripaske servisengo thay MATP-engo. Sine 223 benefiterya kotar MATP thay 40 benefiterya e bizneseske grantengo kotar o komunitetya roma, ashkalie thay egipqanya.</p>	<p>Na sine hramipe/modifiki pe e butyaripaske servisengo thay MATP-engo numay dendili yekh skema dedikimi vash akala komunitetya pe ledeipe e civilune amalipea. Sine 200 benefiterya e MATP-engo thay 13 benefiterya e grantengo vash biznisi kotar o komunitetya roma, ashkalie thay egipqanya.</p>	<p>➡ Na sine hramipe/modifikipe e butyaripaske servisengo thay MATP-engo numay MATP-ya e akale komunitetnego dendile ano kuadri e regularune aktivitetengo e APRK-eko (ko bersh 2018) thay, desar akalestar, ano kuadri e yekah skemako dedikimi vash akala komunitetya pe ledeipe e civilune amalipea (ko bersh 2019). Ni andar akala aktivitetiya, na reslilo o targeti kotar 300 benefiterya e MATP-engo ko bersh, ini soske o targeti kotar</p>

				10 benefiteria e grantengo vash biznisesko shrdipe nakhavdilo (kotoripea sar o sebepi e ashutipasko fokusimo ko irande manusha.
Bajako 6: Organizipe e informipaske kampanyengovas h butyaripaske servisyathay aktivune bajakya e butyake tregosko	Na si informacie.	Sine disave initiative ko lokaluno niveli ko disave komune, pe ledeipe e organizaciencia e civilune amalipasko.	Lugyargya te oven initiative ko lokaluno niveli ko disave komune, pe ledeipe e organizaciencia e civilune amalipasko.	➡ Ini soske sine initiative ko lokaluno niveli, na sine saharipaske kampanye thay sistematikune ano kuadri e yekha strategiako vash laqharipe e aksesosko e akale komunitetengo ano servisy thay MATP ofertime kotar APRK.
Bajako 7: Promovipe e sukseseske surengo ko butyako trego e jenengo roma thay ashkalie	Na sine varesavo ayeka promovipe.	Na sine ayeka promovipe.	Na sine ayeka promovipe.	⬇ Na sine promovipe e suksesune surengo ko butyako tregoprekal promovipaske videoni kedipya e dizunenca.

Tabela 5.2. Indikatorya vash resipe e obyektivako: resipya thay olengo evaluipe

Indikatorja vash resipe e obyektivesko	Baza (2016)	Targeti (2019)	Resipe (2019)	Evaluipe e resipasko
Butyaripaski norma (% e jenengo e akale komunitetengo ko butyake bersha kola si butyarde)	Na si informacie.	Pozitivun o trendi.	Na si informacie.	Evaliipe si bishayutno.
Norma butyaripasko e juvlengo (% e juvlengo e akale komunitetengo ko butyake brsha kola si butyarde)	9%	12%	Na si informacie.	Evaluipe si bi shayutno.
Inkluzia ano MATP (% e toalesko e benefiterengo e MATP-engu)	6%	10%	1.5%	↓ Na numay kay o targeti kotar 10% na reslilo, numay sine negativuno trendi.
Inkluzia e juvlengo ano MATP (% e toalesko e benefiterengo kotar akala komunitetya)	12%	25%	40%	⇒ Nakhililo o targeti, numay akava resipe telargyola leipea pe dikhipe kay o katorleipe e akale komunitetengo pe generali na si qalardo.
Dikhlaripe pe butyaripe ko publikuno sektori	0.5%	1.0%	0.4% (evaluipe baziropea pe informacie pe dispozicie)	↓ Ini soske o evaluipe si pe baza e informaciengi kola na si pherde, shay te konkludingyol kay o trgeti kotar 1.0% na reslilo.

Sar konkluzia, shay te phengyol kay o yekhuno targeti kolva reslilo kana vakergyola vash indikatorja e resipasko e obyektivesko vash laqharipe e socioekonomikuna situaciako kola sit e kerene

butyaripea si odova e procentesko e juvlengo ano mashkar e benefiterengo e aktivune tregoske bajakengo kola avena kotar o komunitetya roma, ashkalie thay egipqanya. Numay o mahatnipe e akale resipasko telargyola vash o fakti kay pe kotorleipe e akale komunitetengo ko akala bajakya (Indokatori 4) na numay kay resilo, numay ini sikavgya negativuno trendi. Laqharipe e reprezentipasko e akale komunitetengo pe ayni vaht na resilo, ji kay kana vakergyola vash butyaripaski norma (pe generali ini vash o juvla) pe nanipe e informaciengo nashti te evaluinyol e situacia. Implementacia e dikhlarde bajakengo e Aktivitetenge Planea vash anglune trin bersha e Strategjiako pe ayn vaht mekhla vash mangipaske, buderi aktivitetencar kola realizisale kotoripea thay sherunipea ano kuadri e regularune aktivitetengo e instituciengo thay/ose civilune amalipasko, thay na sarsakana pe pashipe e originaluna forma kola dikhlardile ani Strategia. Baziripea pe akava, o general rekomandipe shay ovla kay pe hramipe e Aktivitetenge Planengo vash o duy aqhile bersha e Strategjiako te konsideringyol o luyaripe e implementaciako e aktivitetengo kola pandar na agorinde (numay te sine kay on konsideringyona kay nashti realizingyona thay musay te redikhlon, sar misal ko suro e angazhipasko e butyaripaske godideyutnengo kotar akala komunitetya) thay pe ayni vaht te luyargyon/avansingyon odote kote si shaibe.

Bajakya	Resipya 2017	Resipya 2018	Resipya 2019	Evaluipe e resipyengo
Bajako 1: Rodlaripe definipe e indikatorengo kola si senzitivune ko poli thay raportipe vash butyake tregoski situacia	Raportisale o indikatorya kotar APRK, numay na kotar AFP ose yaver resursya.	Raportisale o indikatorya kotar APRK, numay na kotar AFP ose yaver resursya.	Raportisale indikaotrya kotar APRK, numay na kotar AFP ose yaver resursya.	Raportisale o indikatorya e APRK- esko, so kerla shayutno o monitoripe e institucionalune phikodeipasko vash akale komunitetengo butyaripe. Numay, saharipaske statistike e butyake tregosko na si.
Bajako 2: Laqharipe e reprezentipasko e komunitetngo roma thay ashkale pe butyaripe ko publikune institucie thay publikune kompanie	Na sine monitoripe thay avokipe. Na angazhisale butyaripaske godideyutne kotar akala komunitetya thay na jangyola te sine kay akava si shayutno sar anglodikhlardilo.	Na sine monitoripe thay avokipe. Na angazhisale butyaripaske godideyutne kotar akala komunitetya thay na jangyola te sine kay akava si shayutno sar anglodikhlardilo.	Raportisali e situacia ko centraluno thay lokaluno niveli ko 5 komune thay sine disave avokipaske aktivitetiya pea kaya baza. Na angazhisale butyaripaske godideyutne kotar akala komunitetya thay na jangyola te sine kaya kava si shayutno ayeka sar anglodikhlardilo.	Si informacie vash raipaske institucie ko centraluno niveli thay vash 5 komune, numay na pherune informacie ko thanesko niveli (si shay te inkludinen savore komunen thay publikune kompanien), thay sile than vash may luge avokipaske aktivitetiya ko centraluno thay lokaluno niveli. Angazhipe e butyaripaske godideyutnengo kotar akala komunitetya sar anglodikhlardilo dikhyola bi shayutno, thay musay te redikhlol.
Masa 3: Hulumtimi dhe zbatimi i masave të aksionit afirmativ për punësimin e komuniteteve rom dhe ashkali	Na sine rodlaripe thay implementacia e bajakengo e afirmativune aksiengo. Na implementisale o kuote vash MATP.	Sine yekh rodlaripe kova kotoripea treterinla akala bajakya. Ani Butyaripaski Politika vash APRK 2019-2021 qhivdile targetya vash inkluzia e akale komunitetengo ano MATP.	Na sine mayluge rodlaripya. Ani Butyaripaski Politika vash APRK 2019-2021 luyargya te theren targeti vash akale komunitetengi inkluzia ano MATP.	Rodlaripe e afirmativune aksiake bajakengo thay implementacia e rekomandipyengo ayeka sar dikhlardile, na realizisale. Ani Butyaripaski Politika vash APRK 2019-2021 qhivdile targetya vash akale komunitetengi inkluzia ano MATP, numay akala si may telune desar odola kola dikhlardile ani Strategia.

Bajako 4: Evaluipe e mangipyengo thay efektivitetesko e butyaripaske servisengo thay MATP

Na si ayeka evaluacia.

Sine disave rodlaripya kola kotoripea adresinena mangipyengo evaluipe.

Sine rodlaripya kola kotoripea adresinena o efektiviteti thay o pharipya e deipakso e servisengo thay MATP-engo.

Ini soske si disave rodlaripya kola kotoripea adresinena akava bajako, na si evaluacia e specifikune mangipyengo vash MATP thay efektiviteti e servisengo e bajakengo ano aspekti e rezultatengo e butyaripasko kola shay denay specifikune rekomandipya vash hramipe e MATP-engo pe pashipe e mangipyengo e akale komunitetengo.

Bajako 5: Hramipe / modifikipe e servisengo e butyaripasko thay aktivune bajakengo e butyako pe pashipe e mangipyenca e komunitetengo roma thay ashkalie
O bajako dikhlarla o deipe e MATP-engo vash 300 benefiterya thay grantya vash biznesesko shrdipe vash 10 benefiterya ko bersha 2018 thay 2019

Na sine hramipe /modifikipe e butyaripaske servisengo thay MATP-engo. Sine 223 benefiterya e MATP-engo thay 40 benefiterya e grantengo vash biznesesko shrdipe kotar o komunitetya roma, ashkalie thay egipqanya.

Na sine hramipe /modifikipe e servisengo e butyaripasko thay MATP-engo numay, dendili yekh skema dedikimi vash akala komunitetya pe ledeipe e civilune amalipea. Sine 200 benefiterya e MATP-engo thay 13 benefiterya e grantengo vash biznesesko shrdipe kotar komunitetya roma, ashkalie thay egipqanya.

Na sine hramipe /modifikipe e servisengo vash butyaripe thay MATP-engo, numay MATP vash akala komunitetya dendile ano kuadrie regularune aktivitetengo e APRK-esko (ko bersh 2018) thay, desar akalestar, ano kuadri e yekha dedikima skemako vash akala komunitetya pe ledeipe e civilune amalipea (ko bersh 2019). Ni andar akala aktivitetetya, na reslilo o targeti kotar 300 benefiterya e MATP-engo ko bersh, ini soske o targeti kotar 10 benefiterya e grantengo vash biznesesko shrdipe nakhavdilo (kotoripea vash o sebepi phikodeipasko fokusimo ko irande manusha).

Bajako 6: Organizipe e informipaske kampanyengo vash butyaripaske servisya thay aktivune butyake tregoske bajakya

Na si informacie.

Sine disave iniciative ko lokaluno niveli ko disave komune, pe ledeipe e civilune amalipaske organizaciencia.

Lugyargya te oven disave iniciative ko lokaluno niveli ko disave komune, pe ledeipe e civilune amalipaske organizaciencia.

Megjithëse ka pasur disa iniciativa në nivel lokal, nuk ka pasur fushata gjithëpërfshirëse dhe sistematike në kuadër të një strategjie për përmirësimin e qasjes së këtyre komuniteteve në shërbime dhe MATP të ofruara nga APRK.

Bajako 7: Promovipe e suksesune surengo ko butyako trego e jenengo kotar o komunitetya roma thay ashkalie

Na sine ayeka promovipy.

Na sine ayeka promovipe.

Na sine ayeka promovipe.

Na sine promovipe e suksesune surengo ko butyako trego prekal promovipaske video ni kedipy e dizunenca.

Bajako 1: Laqharipe e reprezentipasko e komunitetengo roma thay ashkalie ko publikune institucie thay publikune kompanie.

Aktiviteti 2.1: Monitoripe e butyaripaska situaciako ko publikune institucie ko kotorleipaske komune kola silen maybaro gendo e akale komunitetengo.

Akava aktiviteti na realizisalo ko bersh 2018.

Aktiviteti 2.2: Monitoripe e butyaripaska situaciako ko publikune institucie ko centraluno niveli

Akava aktiviteti sar dikhlardilo ani Strategia, na realizisalo ko bersh 2018, inisoske o ZQM pe olesko bershuno raporti vash implemmentipe e Strategiako vash Inkluzia e komunitetengo roma thay ashkalie ko kosovako amalipe 2017 – 2021, vash o bersh 2017 raportingya e butyaripaski situacia e akale komunitetengo ani ministria thay yaver institucie ko centraluno niveli.

Aktiviteti 2.3: Informipe thay avokipe baziripea pe rodlaripaske rezultatya.

Akava aktiviteti avla palo mayangle aktivietya 2.1 thay 2.2, odoleske shay halola kay nashti realizisalo.

Aktiviteti 2.4: Butyaripe e butyaripaske godideyutnengo kotar akala komunitetya ano komune kote si maybaro gendo e manushengo kola rodona buti kotar akala komunitetya

Akava aktiviteti realizisalo ko bersh 2018 thay vazdisale undripya te sine kay yekh ayeka rekrutipaski forma pe etnikuni baza si shayutni andar o legaluno rami pe zori.

Aktiviteti 2.5: Treningo vash angazhime butyaripaske godideyutne

Kutia

Bajako 3: Rodlaripe thay aplikacia e bajakengo e afirmativune aksiengo vash butyaripe e komunitetengo roma thay ashkalie

Aktiviteti 3.1: Rodlaripe e aksiengo e afirmativune bajakengo kola funksioninde ko yaver thana

Ko bersh 2019 na reslilo anglipe ani akaya direkcia, ini soske ko bersh 2018 sine yekh raporti kay mashkar yaver, analizingya o mashkarthemutne praktike vash promovipe e butyaripasko e romane komunitetesko ko yaver Evropake thana kotar Kosovako Edukaciako Centro (KOSINT), kova kotoripea kontribuinla pe realizipe e akale bajakesko.

Aktiviteti 3.2: Implementacia e kuotengi ko aktivune bajakya e butyake tregosko (dikhlaripea profesionalune treningya)

Ini soske o kuote na implementisale ni ko bersh 2019, prekal e Butyaripaski Politika vash Butyaripaski Agencia vash Butyaripaski Agencia e Kosovaka Republikaki 2019 – 2021, kova si sheruno politikake keripasko dokumenti ano umal e butyaripaske promovipasko kotar MBSSH, siton pe zori o bershune targetya vash e inkluzia e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya. Ini soske akala targetya na si pe pashipe e Strategia, targetipea inkluzia kotar 6 pe shel ko bersh2021, ji kay e Strategia dikhlarla inkluzia kotar 10 pe shel. KO bersh 2018 o kotorleipe sine numay 2.6 pe shel. Na sine promovipe e suksesune surengo ko butyako trego prekal promovipaske video ni kedipy e dizunenca.

Kutia 3.2: Rezime e arakhipyengo vash o Bajako 3

Bajako 4: Evaluipe e mangipyengo thay efektiviteti e servisengo vahs butyaripe thay aktivune butyake tregoske bajakya

Aktiviteti 4.1: Hramipe e mangipyenga analizko thay efektivitetesko e servisengo/bajakengo e aktivune butyake tregoske bajakengo vash akala duy komunitetya

Ko bersh 2019 sine yekh rodlaripe realizimo kotar Proykti KOSINT kova kontribuingya pe kotoruno realizipe e akale aktivitetesko. O Raporti treterinla o benefiti e jenengo e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya kotar butyaripaske servisya thay kotar aktivune bajakya e butyake tregosko dende kotar APRK thay identifikinla o pharipya ko akava aspekti. Palo sah, kvantitativuno rodlaripe e bajakenge efektivitetesko pe resipe e rezultatengo e butyaripasko e jenengo e akale komunitetengo nsar dikhlarla e Strategia, na realizisalo.

Kutia 3.4: Rezime e arakhipyengo vash Bajako 4

Kutia 3.5: Rezime e arakhipyengo vash Bajako 5

Bajako 5: Hramipe/modifikipe e servisengo (pherune) e butyaripasko thay aktivune butyaripaske bajakengo, dikhlaripea profesionalune treningya, pe pashipe e mangipyenca e komunitetengo roma thay ashkalie

Aktiviteti 5.1: Gjatë vitit 2018 nuk janë dizajuar (ose modifikuar) masat aktive të tregut të punës/shërbimeve të punësimit specifikisht për të plotësuar nevojat e pjesëtarëve të komuniteteve rom, ashkali e egjiptian.

Aktiviteti 5.2: Deipe e:

- a) aktivune bajakengo e butyake tregosko (300 benefiterya ko bersh); grantengo vash biznesesko shrdipe (10 ko bersh)

Ini soske na si servisya ose specifikune bajakya vash akale komuniteteske jene, APRK luyargya te ofertinel butyake tregoske aktivune bajakaya vash akala komunitetya. Ko bersh 2018 kotar aktivune bajakya e butyako benefitinde totalipea 223 jene e komunitetengo roma, ashkalie thay egipqanya.

- b) Grantya vash biznesesko shrdipe (10 ko bersh)

Ko bersh 2018 dendile 40 grantya vash biznesesko shrdipe vash o jene ekomunitetngo roma, ashkalie thay egipqanya.

Bajako 7: Promovipe e suksesune surengo ko butyako trego e jenengo roma thay ashkalie

Aktiviteti 7.1: Emitipe e promovipaske videonge

Akava aktiviteti na realizisalo ko bersh 2018.

Kutia 3.7: Rezime e arakhipyengo vash o Bajako 7

